



**A Kúria  
Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának  
Hírlevele**

**2014. november 30.  
V. évfolyam 11. szám**

**EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK.....3**

<b>KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....</b>	<b>3</b>
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	4
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	6
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	7
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	8
<b>ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....</b>	<b>13</b>
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	13
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	13
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	13
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	13
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	13
<b>EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT.....</b>	<b>13</b>
<b>A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI.....</b>	<b>13</b>
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	13
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	14
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	14
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	14
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	17

**EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK.....29**

<b>AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI.....</b>	<b>29</b>
<b>AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI.....</b>	<b>33</b>
<b>A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI.....</b>	<b>40</b>
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	40
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	40
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK.....	40
POLGÁRI ÜGYSZAK.....	40
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	44



**10. Az Oberlandesgericht Nürnberg (Németország) által 2014. július 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-339/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: német*

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés**

Úgy kell-e értelmezni a 2006/126/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 11. cikkének 4. pontját, hogy a vezetői engedély visszavonásával azonos az, ha valamely jármű vezetőjétől csak azért nem vonják vissza a vezetői engedélyt, mert már korábban visszavonták a vezetői engedélyét, és ezért nincs vezetői engedélye, és ha ugyanakkor elrendelik azt, hogy ennek a személynek legalább egy meghatározott időtartamig nem állíthatnak ki új vezetői engedélyt?

**11. Az Eparchiako Dikastirio Larnakas (Ciprus) által 2014. augusztus 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-390/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: görög*

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

1) A lojális együttműködés elvére, az irányelvek célkitűzéseinek elérése tekintetében a hatékony érvényesülés elvére, valamint a büntetések arányossága, megfelelősége és ésszerűsége elvére figyelemmel értelmezhető-e úgy a 2008/115/EK irányelv 15. és 16. cikke, hogy azok lehetővé teszik büntetőeljárásnak az átültetést megelőzően hatályban lévő nemzeti szabályozás (a „105. fejezetnek” nevezett, a külföldiekről és a bevándorlásról szóló törvény 19. cikke (1) bekezdésének f) és i) pontja) alapján egy harmadik ország olyan illegálisan tartózkodó állampolgárával szemben történő lefolytatását, akivel szemben a kitoloncolási kényszerítő intézkedések alkalmazása sikertelen volt, és akit 18 hónapot meghaladó időtartamig tartottak őrizetben, mert nem rendelkezett útlevéllel, és az iráni hatóságok általi üldöztetéstől való félelemre hivatkozással az útlevél nagykövetsége általi kiállítása érdekében nem működött együtt a hatóságokkal?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén lefolytatható-e a szóban forgó büntetőeljárás közvetlenül a kitoloncolás céljából elrendelt őrizet 18 hónapos maximális időtartamának lejártát követően, ami azzal a következménnyel jár, hogy a harmadik ország illegálisan tartózkodó állampolgárát nem bocsátják szabadon, és amennyiben az eljáró bíróság a távolmaradás veszélye miatt szükségesnek ítéli az őrizetet, az a büntetőeljárás időtartamával meghosszabbodik?

3) Mit kell érteni a 2008/115 irányelv 15. cikke [(6) bekezdésének a) pontja] szerinti, a harmadik országbeli állampolgár részéről szükséges „együttműködés hiánya” alatt, és, különösen, egybeesik-e ez a fogalom a nemzeti jogi rendelkezésekben előírtakkal ([a „105. fejezetnek” nevezett, a külföldiekről és a bevándorlásról szóló törvény] 19. cikke (1) bekezdésének f) és i) pontja]), amelyek büntetőjogilag szankcionálják a „hivatalvezető által kért bármely dokumentum bemutatásának” megtagadását, valamint a „bármely hivatalvezetővel szemben annak feladatellátása során tanúsított, bármely aktív vagy passzív ellenállást vagy akadályozó magatartást” az útlevél bemutatásának elmulasztása esetén, miközben ezzel egyidejűleg nem kerültek meghatározásra a hatóságok által a harmadik országbeli állampolgár kitoloncolásának megfelelő végrehajtása érdekében a származási ország hatóságai irányába tett intézkedésekre vonatkozó tényezők?

**36. A Krajský súd v Prešove (Szlovákia) által 2014. július 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-328/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: szlovák*

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés**

Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését, valamint a fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1986. december 22-i 87/102/EGK tanácsi irányelv 4. cikkét, hogy azokkal ellentétes a jelen ügyben szóban forgóhoz hasonló olyan tagállami jogszabályi rendelkezés, mint amely felmerül, amely főszabály szerint nem teszi lehetővé a forgatható váltóból eredő jogok tárgyában eljáró nemzeti bíróság számára, hogy az eljárás bármely szakaszában hivatalból értékelje a váltó alapját képező szerződést, a jogviszony indokát, a szerződéses feltételek esetleges tisztességtelen jellegét, valamint a THM váltó alapjául szolgáló fogyasztói szerződésben történő feltüntetése elmulasztásának következményeire vonatkozó normák esetleges megsértését?

**37. A Judecătoria Câmpulung (Románia) által 2014. július 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-348/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: román*

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

1) A 93/13/EGK irányelv értelmében egy American Express Gold típusú hitelkártya kibocsátásához kapcsolódó hitelszerződésen alapuló végrehajtási eljárással szemben benyújtott végrehajtási kifogást elbíráló nemzeti bíróság, abban az esetben, ha a végrehajtási eljárás lefolytatására vonatkozó engedély megadására a fogyasztó távollétében került sor, amint rendelkezésére állnak az ehhez szükséges ténybeli és jogi elemek, köteles-e hivatalból is vizsgálni a szóban forgó szerződésben meghatározott díjak tisztességtelen jellegét: a) – a kártya kibocsátásának díja; b) – a kártya éves kezelési díja; c) – a társkártya éves kezelési díja; d) – a kártya megújításának díja; e) – a kártya pótlásának díja; f) – a PIN kód módosításának díja; g) – a bankautomatából vagy bankfiókban (saját vagy más bankoknál, Romániában vagy külföldön) történő készpénzfelvétel díja; h) – a kereskedők vagy szolgáltatók által Romániában vagy külföldön szállított termékek és/vagy nyújtott szolgáltatások megfizetésével kapcsolatos díjak; i) – a bankszámlakivonat nyomtatásának és továbbításának díja; j) – a bankautomatán keresztül történő egyenlegkérdezés díja; k) – a késedelmes fizetés díja; l) – a hitelkeret túllépésének díja; m) – a fizetés indokolatlan megtagadásának díja, figyelemmel arra, hogy a szerződésben nem kerül meghatározásra az említett díjak összege?

2) Az éves kamatoknak a következő képletre hivatkozással történő megjelölése: „a hitelkamat kiszámítására a napi egyenleg alapján, tételenként (fizetés, készpénzfelvétel, költségek és díjak) és a kamatszámítási időszakra vonatkozó napi kamatlábszint alapulvételével kerül sor. A kamat kiszámítására naponta kerül sor, a következő képlet alapján: a napi egyenleget képező egyes tételek összegeinek és az adott napon hatályos kamatláb szorzatainak az összege; a napi kamatláb kiszámítása az éves kamatláb 360 nappal történő elosztásával történik” – egy olyan megjelölés, amely alapvető jelentőséggel bír a hasonló megfogalmazást tartalmazó, az 1998. február 16-i 98/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1986. december 22-i 87/102/EGK tanácsi irányelv vonatkozásában, a 93/13/EGK irányelv 3. és 4. cikke értelmében egyértelműen és érthetően került-e megszövegezésre?

3) A szerződés alapján fizetendő díjak összege megjelölésének hiánya és a kamatok számítási módjának ugyanebben a szerződésben az összeg szerepeltetése nélkül történő feltüntetése lehetővé teszi-e a nemzeti bíróság számára, hogy – az 1998. február 16-i 98/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1986. december 22-i 87/102/EGK tanácsi irányelv és a 93/13/EGK

tanácsi irányelv rendelkezéseinek megfelelően – úgy ítélje meg, hogy az ilyen megjelölések fogyasztói hitelszerződésben történő feltüntetésének hiányából az következik, hogy a szóban forgó hitel nyújtására díj- és kamatmentesen került sor?

4) A hitelszerződés szerinti adóstárs a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 2. cikke a) pontjában és a 87/102/EGK irányelv 1. cikke (2) bekezdése a) pontjában foglalt rendelkezések által meghatározott „fogyasztó” fogalmának hatálya alá tartozik-e?

5) Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén az irányelv által biztosított jogok tényleges érvényesülésének elve teljesül-e abban az esetben, amennyiben a kamatok, díjak és költségek összege havi bankszámlakivonat formájában vagy a bank székhelyén történő kifüggesztés útján kizárólag a főadóssal kerül közlésre?

6) Úgy kell-e értelmezni a 87/102/EGK irányelvet, hogy a bank tértivevényes ajánlott levél vagy térítésmentesen kiállított bankszámlakivonat formájában mind az adóst, mind az adóstársat köteles írásban értesíteni a hitelkeretplafonról, az éves kamatokról és a szerződés megkötésének időpontjától felszámítható költségekről, valamint azokról a feltételekről, amelyek mellett ezek az elemek módosíthatóak, a hitelszerződés megszüntetésére irányuló eljárásról és a hitelszerződés fennállása alatt az éves kamatnak vagy a díjnak a hitelszerződés aláírását követően bekövetkezett minden változásáról annak felmerülésekor?

### **38. A Krajský súd v Prešove (Szlovák Köztársaság) által 2014. augusztus 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-372/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: szlovák*

#### **Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

1) Úgy kell-e értelmezni a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet („Irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról”), hogy tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak minősül a fogyasztói hitelt nyújtó jogalanynak a szerződési feltételeket a fogyasztó részére oly módon bemutató magatartása, hogy az azt a valótlan benyomást kelti a fogyasztóban, hogy szabadon választhatja a hitel részletekben történő törlesztésére vonatkozó biztosíték járulékos szolgáltatását, amivel valójában nem megengedett befolyásolást alkalmaz a fogyasztóval szemben a szolgáltatásnyújtás elfogadása céljából?

2) Úgy kell-e értelmezni a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelvet, hogy tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak minősül a hitelezőnek a szerződési feltételeket a fogyasztó részére oly módon bemutató magatartása, hogy a teljeshiteldíj-mutató (THM) mértékeként olyan összeget kínál a részére, amely nem tartalmazza a szóban forgó járulékos szolgáltatás költségeit?

3) Úgy kell-e értelmezni a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelvet, hogy tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak minősül a hitelezőnek a fogyasztói hitelek piacán a fogyasztókkal szemben a járulékos szolgáltatásra a tényleges költségnél jelentősen magasabb árat alkalmazó magatartása, valamint hogy a hitelező megkerüli-e a fogyasztói hitelek összköltségének átláthatóságára vonatkozó kötelezettséget azzal, hogy a THM nem foglalja magában a szolgáltatás költségeit?

4) Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvet [a továbbiakban: 93/13 irányelv], hogy a fogyasztói hitel nyújtásának elsődleges tárgyát a fogyasztói hitel részletekben történő törlesztésére vonatkozó azon biztosíték szolgáltatása képezi, amelynek tárgya a fogyasztó által megfizetett részletek készpénzben történő beszedése?

5) Úgy kell-e értelmezni az 1998. február 16-i 98/7/EK irányelvvel módosított és kiegészített, a fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről

szóló, 1986. december 22-i 87/102/EGK tanácsi irányelvet, hogy a THM magában foglalja a törlesztőrészeket készpénzben történő beszedésének díját is vagy annak egy részét, amennyiben a díj jelentősen meghaladja az ilyen járulékos szolgáltatás szükséges költségeit, valamint úgy kell-e értelmezni az említett irányelv 14. cikkét, hogy a THM intézményének megkerülésére kerül sor, amennyiben a járulékos szolgáltatás díja jelentősen meghaladja annak költségeit, és azt a THM-be nem számítják bele?

6) Úgy kell-e értelmezni a [93/13 irányelvet], hogy az adminisztratív költségek megfizetése ellenében nyújtott járulékos szolgáltatás átláthatósága követelményének való megfeleléshez akkor is elegendő, hogy a szóban forgó adminisztratív szolgáltatás ára (adminisztratív költségek) világos és érthető, ha e szolgáltatás nyújtásának tárgyát nem határozzák meg?

7) Úgy kell-e értelmezni a [93/13 irányelv] 4. cikkének (1) és (2) bekezdését, hogy pusztán az a körülmény, hogy a THM kiszámítása nem tartalmazza az adminisztratív költségeket, az irányelv alkalmazásában kizárja azok bírósági felülvizsgálatát?

8) Úgy kell-e értelmezni a [93/13 irányelvet], hogy pusztán az adminisztratív költségek összegének megléte az irányelv alkalmazásában kizárja a bírósági felülvizsgálatot?

9) Amennyiben a 6. kérdésre azt a választ kell adni, hogy az adminisztratív költségek megfizetése ellenében nyújtott járulékos szolgáltatás tárgya megfelelően átlátható, az adminisztratív szolgáltatás az azzal járó valamennyi esetleges teljesítéssel együtt a fogyasztói hitel elsődleges tárgyát képezi-e?

10) Úgy kell-e értelmezni a [93/13. irányelv] 4. cikkének (1) bekezdését, hogy az irányelv alkalmazásában lényeges többek között az a körülmény, hogy a járulékos szolgáltatás költségeinek megfizetése ellenében a fogyasztó olyan szolgáltatást kap, amely túlnyomórészt nem a fogyasztó, hanem a fogyasztói hitel hitelezőjének érdekeit szolgálja?

### **39. Az Amtsgericht Rüsselsheim (Németország) által 2014. augusztus 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-394/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: német*

#### **Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

1) Közvetlenül a helyfoglalással érintett járat vonatkozásában kell-e felmerülnie a [261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi] rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében vett rendkívüli körülménynek?

2) Amennyiben a korábbi oda-vissza utak során felmerülő rendkívüli körülmények is jelentőséggel bírnak valamely későbbi járat szempontjából: az üzemeltető légitársaságnak csak a rendkívüli körülmény elkerülésére kell-e a rendelet 5. cikkének (3) bekezdése szerinti ésszerű intézkedéseket megtenni, vagy a hosszabb késés elkerülésére is?

3) A légi fuvarozó tevékenységi körébe tartozó feladatokkal megbízott, saját felelősségükre eljáró harmadik személyek károkozása a rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében vett rendkívüli körülménynek minősül-e?

4) A harmadik kérdésre adott igenlő válasz esetén: függ-e az értékelés attól, hogy a harmadik személyt ki bízta meg (légitársaság, repülőtér üzemeltető stb.)?

<b>Munkaügyi ügyszak</b>
--------------------------

*Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú kérdést.*

**49. A Tribunale civile di Trieste (Olaszország) által 2014. július 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-350/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: olasz*

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

Hogyan kell értelmezni a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló 864/2007/EK rendelet („Róma II.”) 4. cikke (1) bekezdésének azt a részét, amely a következőt állapítja meg: „a jogellenes károkozásból eredő szerződésen kívüli kötelmi viszonyra azon ország jogát kell alkalmazni, amelyben a kár bekövetkezik”. Különösen

1) hogyan kell értelmezni a 864/2007/EK rendelet 4. cikke (1) bekezdésének értelmében vett, „a kár bekövetkezésének helye” fogalmat az eljáró bíróság helye szerinti államban bekövetkezett közúti balesetben elhunyt személy családtagjai által hivatkozott vagyoni és nem vagyoni károk megtérítésére irányuló kérelemmel összefüggésben, amennyiben ezek a családtagok az Európai Unió valamely más országában rendelkeznek lakóhellyel, és ott szenvedték el ezeket a károkat;

2) a 864/2007/EK rendelet 4. cikke (1) bekezdésének alkalmazásában az eljáró bíróság helye szerinti államban bekövetkezett közúti balesetben elhunyt személy családtagjai által a saját lakóhelyük szerinti országban elszenvedett vagyoni és nem vagyoni károk a 4. cikk (1) bekezdésének első részének értelmében vett „kárt”, vagy pedig ugyanezen rendelkezés második részének értelmében vett „közvetett következményeket” képeznek-e?

**50. A High Court of Ireland (Írország) által 2014. július 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-362/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: angol*

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

1) Az adatvédelmet biztosító jog keretében jogszabály által közigazgatási és végrehajtási funkciókkal felruházott független hivatalnok elé terjesztett, arra irányuló panasz elbírálása során, hogy olyan harmadik országba (a jelen ügyben az Amerikai Egyesült Államokba) továbbítottak személyes adatokat, amelynek joga és gyakorlata állítólag nem nyújt megfelelő védelmet az érintett számára, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7., 8. és 47. cikkére tekintettel, valamint a 95/46/EK irányelv 25. cikkének (6) bekezdésétől függetlenül, a hivatkozott hivatalnokot teljes mértékben köti-e a 2000. július 26-i 2000/520/EK bizottsági határozatában szereplő, ezzel ellentétes közösségi megállapítás?

2) Másodlagosan a hivatalnoknak lehet-e és/vagy kell-e saját vizsgálatot végeznie ebben a kérdésben a bizottsági határozat első közzétételét követő időszakban bekövetkezett ténybeli fejleményekre tekintettel?

**51. A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság (Magyarország) által 2014. július 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-366/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: magyar*

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

1) Hogyan kell értelmezni a 44/2001/EK tanácsi rendelet 23. cikkének (1) bekezdését olyan szempontból, hogy mely bíróság rendelkezik kizárólagos joghatósággal, ha a szerződő peres felek a közöttük létrejött szerződésből eredő jogvita elbírálására a szerződéshez kapcsolódó Általános Szerződési Feltételekben különböző bíróságok joghatóságát kötötték ki, továbbá a felperest a kizárólagosan és vagylagosan kikötött bíróságok között szabad választás joga megilleti-e, és levonható-e az a következtetés, hogy a jelen eljáró bíróság kizárólagos joghatósággal rendelkezik?

2) Hogyan kell értelmezni a Római Egyezmény (2) 3. cikkének (1) bekezdését a szerződés elbírálására irányadó anyagi jog szempontjából, ha felek a szerződéshez kapcsolódó Általános Szerződési feltételekben a szerződésre irányadó jogként különböző tagállamok jogát jelölték meg, és ezen esetben alkalmazandó jogként melyik az irányadó?

**52. A Supreme Court (Írország) által 2014. augusztus 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-376/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: angol*

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

1. A gyermek feletti felügyelettel összefüggő franciaországi peres eljárások kizárják-e, hogy az ügy körülményei között a gyermek szokásos tartózkodási helye Írországban legyen?
2. Fennmarad-e az apa vagy a francia bíróságok gyermek feletti felügyeleti joga, ami jogellenessé teszi a gyermek Írországban történő visszatartását?
3. Vizsgálhatják-e az ír bíróságok a gyermek szokásos tartózkodási helyének kérdését olyan körülmények között, hogy a gyermek 2012 júliusa óta Írországban tartózkodik, amely időpontban az Írországba történt elvitele nem minősült a francia jog megsértésének?

**Közigazgatási ügyszak**

**193. A Nejvyšší správní soud (Cseh Köztársaság) által 2014. július 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-318/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: cseh*

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

- 1) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió működéséről szóló szerződés 52. cikkével összhangban értelmezett 49. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés alkalmazása, amely a valamely másik tagállamban székhellyel rendelkező, szervezeti egység útján a Cseh Köztársaságban letelepedett fuvarozónak előírja, hogy a Cseh Köztársaságban székhellyel rendelkező fuvarozót belföldi menetrend szerinti szolgáltatások (városi tömegközlekedés) nyújtására feljogosító engedélyk és koncessziók mellett ugyanezen tevékenység végzése érdekében különös engedélyt is szerezzen, amelynek kiállítását a közigazgatási hatóságok mérlegelési jogkörébe tartozik?
- 2) Az első kérdésre adandó válasz szempontjából lényeges-e az, hogy a vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 1370/2007/EK rendelet (1) szerinti, közforrásból finanszírozott közszolgáltatási szerződés alapján, a közszolgáltatási kötelezettségek rendszere értelmében működtetett városi tömegközlekedésről van szó?
- 3) Lehet-e úgy értelmezni a valamely tagállamban nem honos fuvarozók számára a belföldi közúti személyszállítási szolgáltatás feltételeinek megállapításáról szóló, 1997. december 11-i 12/98/EK tanácsi rendelet Európai Unió működéséről szóló szerződés 91. cikkével összhangban értelmezett 3. cikkének (3) bekezdését, hogy az lehetővé teszi a tagállam számára a városi tömegközlekedési szolgáltatások másik tagállamban székhellyel rendelkező fuvarozó általi nyújtásának az első kérdésben leírt módon való korlátozását?

**194. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2014. július 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-342/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: német*

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

- 1) Ellentétes-e a 2005/36/EK irányelv 5. cikkével a szabad szolgáltatásnyújtás korlátozása olyan esetben, amelyben az egyik tagállam jogszabályai alapján létrehozott adótanácsadó társaság a



letelepedési helye szerinti tagállamban, amelyben nem szabályozott az adótanácsadói tevékenység, adóbevallást készít egy másik tagállambeli, szolgáltatást igénybe vevő személynek, és megküldi azt az adóhatóságnak, és a másik tagállamban nemzeti rendelkezések írják elő, hogy az adótanácsadó társaságot az üzletszerű adóügyi segítségnyújtásra való jogosultság megszerzéséhez el kell ismertetni, és a társaság felelős vezetőinek adótanácsadóknak kell lenniük?

2) Eredményesen hivatkozhat-e az adótanácsadó társaság az első kérdésben ismertetett körülmények között a 2006/123/EK irányelv 16. cikkének (1) és (2) bekezdésére, mégpedig attól függetlenül, hogy a két tagállam közül melyikben nyújtja a szolgáltatást?

3) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 56. cikket, hogy azzal az első kérdésben ismertetett körülmények között ellentétes a szolgáltatásnyújtás szabadságának a szolgáltatást igénybe vevő személy tagállamában alkalmazandó rendelkezések általi korlátozása, ha az adótanácsadó társaság nem abban a tagállamban telepedett le, mint a szolgáltatást igénybe vevő személy?

### **195. A Tribunalul Cluj (Románia) által 2014. július 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-354/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: román*

#### **Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

1) Az uniós jog, nevezetesen az EUMSZ 34. cikk, a gépjárművek és pótkocsijaik, valamint az ilyen járművek rendszereinek, alkatrészeinek és önálló műszaki egységeinek jóváhagyásáról szóló, 2007. szeptember 5-i 2007/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [(keretirányelv)] 31. cikke (1) bekezdése, továbbá az 1400/2002/EK bizottsági rendelet 1. cikke (1) bekezdésének t) és u) pontja értelmezhető-e úgy, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint a 80/2000. sz. kormányrendelet 1. cikkének (2) bekezdése, amennyiben a behozatalra vonatkozó mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedést vezet be, amely szabályozás értelmében olyan új termékek és anyagok szabad mozgásához (eladás, forgalmazás), amelyek a közúti közlekedés biztonságával, a környezetvédelemmel, az energiahatékonysággal és a közúti járművek lopásával szembeni védelemmel kapcsolatos termékek és anyagok csoportjába tartoznak, szükséges vagy az, hogy az eladó/forgalmazó/kereskedő bemutasson egy, a gyártó által kereskedelmi forgalomba hozatal vagy forgalmazás céljából kiállított típusbizonyítványt vagy igazolást, vagy, ha az eladó/forgalmazó/kereskedő nem szerezte meg ezt a típusbizonyítványt vagy nincs annak birtokában, az érintett termékek típusjóváhagyási eljárásának a Registrul Auto Român (román gépjármű-nyilvántartás) általi lefolytatása és a RAR által kereskedelmi forgalomba hozatal vagy forgalmazás céljából kiállított típusbizonyítvány megszerzése, ha, jöllehet az eladó/forgalmazó/kereskedő rendelkezik kereskedelmi forgalomba hozatal és/vagy forgalmazás céljából kiállított, a részek más uniós tagállambeli olyan forgalmazója által rendelkezésre bocsátott bizonyítvánnyal, amely e tagállam területén szabadon forgalmazza ezen részeket, e bizonyítvány nem elegendő az említett áruk szabad mozgásához/eladásához/forgalmazásához?

2) Az uniós jog, nevezetesen a mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésre vonatkozó EUMSZ 34. cikk, a 2007/46/EK irányelv 31. cikkének (1) bekezdése, továbbá az 1400/2002/EK bizottsági rendelet 1. cikke (1) bekezdésének t) és u) pontja értelmezhető-e úgy, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely értelmében olyan új termékek és anyagok szabad forgalmazásának lehetővé tételéhez, amelyek a közúti közlekedés biztonságával, a környezetvédelemmel, az energiahatékonysággal és a közúti járművek lopásával szembeni védelemmel kapcsolatos termékek és anyagok csoportjába tartoznak, nem elegendő a kereskedelmi forgalomba hozatal és/vagy forgalmazás céljából kiállított, a közúti közlekedés biztonságával, a környezetvédelemmel, az energiahatékonysággal és a közúti járművek lopásával szembeni védelemmel kapcsolatos termékek és anyagok csoportjába tartozó termékek és anyagok más uniós tagállambeli forgalmazója által rendelkezésre bocsátott típusbizonyítvány, ha e más uniós tagállambeli forgalmazó az említett részeket e tagállam területén szabadon forgalmazza, amely bizonyítványnak megfelelően az érintett részek az Európai Unió területén forgalmazhatók?

**196. A Finanzgericht Hamburg (Németország) által 2014. augusztus 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-371/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: német*

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

1) Érvénytelen-e a Kínai Népköztársaságból származó nem újratölthető tüzköves gázöngyújtók behozataláról szóló 1458/2007/EK rendelet által kivetett végleges dömpingellenes vámnak a Vietnami Szocialista Köztársaságban feladott, akár Vietnami Szocialista Köztársaságból származóként, akár nem ilyenként bejelentett nem újratölthető tüzköves gázöngyújtók behozatalára történő kiterjesztéséről szóló, 2013. március 18-i 260/2013/EU végrehajtási rendelet (2) (HL L 82., 2013. március 22., 10–17. o.; a továbbiakban: 260/2013 rendelet) azért, mert a 260/2013 rendelet elfogadásakor már lejárt az 1458/2007/EK rendelet által kivetett dömpingellenes vám, amelynek kiterjesztéséről a 260/2013 rendelet rendelkezik?

Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

2) Érvénytelen-e a 260/2013 rendelet azért, mert nem állapítható meg az 1458/2007/EK rendelettel elrendelt intézkedésnek az [1225/2009] rendelet 13. cikkének (1) bekezdése értelmében vett kijátszása?

**197. A Tribunale di Frosinone (Olaszország) által 2014. augusztus 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-375/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: olasz*

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió működéséről szóló szerződésnek – a Bíróság által a C-72/10. és C-77/10. sz. egyesített ügyekben 2012. február 16-án hozott ítéletben szereplő elvek tükrében kiegészített – 49. és azt követő, valamint 56. és azt követő cikkeit, hogy azokkal ellentétes az a nemzeti rendelkezés, amely a tulajdont képező játékok működtetésére és gyűjtésére szolgáló hálózatot alkotó materiális és immateriális javak használatának ingyenes és kötelező átruházását írja elő a tevékenységeknek a koncesszió határidejének lejártá, illetve az annak felfüggesztésére vagy visszavonására irányuló határozatok miatti megszüntetésekor?

**198. A Conseil d'État (Franciaország) által 2014. augusztus 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-383/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: francia*

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés**

A 2988/95 rendelet 3. cikke (1) bekezdése negyedik albekezdésének rendelkezései, amelyek értelmében az elévülés legkésőbb az elévülési idő kétszeresének megfelelő időszak utolsó napján bekövetkezik, ha a hatáskörrel rendelkező hatóság ezalatt nem szabott ki szankciót, a közigazgatási eljárás e rendelet 6. cikkének (1) bekezdésével összhangban történt felfüggesztésének esetét kivéve, kizárólag abban az esetben alkalmazandók-e, amennyiben a hatáskörrel rendelkező hatóság az elévülési idő kétszeresének megfelelő időszak lejártáig nem szabott ki a rendelet 5. cikke értelmében vett szankciót, vagy az e határidőn belül meghozott, a rendelet 4. cikke értelmében vett közigazgatási intézkedés hiányában is alkalmazandók?

**199. A Cour administrative d'appel de Versailles (Franciaország) által 2014. augusztus 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-386/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: francia*

**Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés**

Úgy kell-e értelmezni a letelepedési szabadságot szabályozó EK 43. cikket (jelenleg az EUMSZ 49.

cikket), hogy azzal ellentétesek a francia adóintegrációs rendszerre vonatkozó jogszabályok, amennyiben ez utóbbiak az integrációban résztvevő anyavállalat részére csak a csoportban részt vevő belföldi társaságoktól kapott osztalék nettó 5 %-ának megfelelő átalányösszegben rögzített, a költségekre és terhekre eső rész beszámításának adósemlegessé tételét teszik lehetővé, azonban megtagadják ugyanezen jogot azon osztalékok tekintetében, amelyeket a másik tagállamokban székhellyel rendelkező leányvállalatoktól kap annak ellenére, hogy franciaországi székhely esetén a leányvállalatok is objektív kritériumoknak megfelelően – választásuk szerint – az adóintegrációs rendszer tagjaivá válhattak volna?

## **200. A Finanzgericht Köln (Németország) által 2014. augusztus 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-388/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: német*

### **Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49. cikket (EK 43. cikk), hogy azzal ellentétes az EStG 52. §-ának (3) bekezdéséhez hasonló szabályozás annyiban, amennyiben a fizetendő adó összegének csökkentése céljából korábban elszámolt, egy külföldi állandó telephely tevékenységéből származó veszteségek összege visszapótlásának oka az említett állandó telephely olyan másik tőketársaságra történő átruházása, amely ugyanazon csoport tagja, mint az átruházó, nem pedig nyereség elérése?

2) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49. cikket (EK 43. cikk), hogy azzal ellentétes a kettős adóztatás elkerüléséről szóló 2000. évi német-osztrák egyezmény 23. cikke (1) bekezdésének a) pontjához hasonló olyan szabályozás, amely szerint a német adó alapjából kivesszük az Ausztriából származó jövedelmet, ha az Ausztriában adózatható, annyiban, amennyiben egy német tőketársaság ausztriai állandó telephelyén keletkezett veszteségek azért nem számolhatók már el Ausztriában, mert az állandó telephelyet olyan osztrák tőketársaságra ruházzák át, amely ugyanazon csoport tagja, mint a német tőketársaság?

## **201. A Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Olaszország) által 2014. augusztus 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-389/14., C-391/14., C-392/14., C-393/14. sz. ügyek)<sup>1</sup>**

*Az eljárás nyelve: olasz*

### **Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

1) Érvénytelen-e a 2013. szeptember 5-i 2013/448/EU bizottsági határozat amiatt, hogy az ingyenesen kiosztandó kibocsátási egységek kiszámítása során nem vette figyelembe sem a hulladékgázok – illetve acélipari technológiai gázok – égetésével, sem pedig a kapcsolt energiatermelésből eredő hővel együtt járó kibocsátások százalékos arányát, és ezáltal megsértette az EUMSZ 290. cikket, valamint a 2003/87/EK irányelv 10a. cikkének (1), (4) és (5) bekezdését, továbbá túllépte az ezen irányelv által ráruházott hatáskör kereteit, és ellentétes az irányelv céljaival (a nagyobb energiahatékonyságú technológiák ösztönzése, valamint a gazdasági fejlődés és a munkalehetőségek követelményeinek védelme)?

2) Érvénytelen-e a 2013. szeptember 5-i 2013/448/EU bizottsági határozat az EUSZ 6. cikk fényében, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló európai egyezmény (EEJE) kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikkével, valamint ugyanezen Egyezmény 17. cikkével való összeegyeztethetlensége miatt tekintettel arra, hogy indokolatlanul megsérti a felperes társaságoknak az előzetesen kiosztott és az irányelv rendelkezései alapján nekik járó kibocsátásiegység-mennyiség által megtestesített dolog megtartásához fűződő jogos elvárását, és ezáltal megfosztja a felperes társaságokat a szóban forgó dologhoz kapcsolódó gazdasági haszontól?

3) Érvénytelen-e a 2013. szeptember 5-i 2013/448/EU bizottsági határozat az ágazatközi korrekciós tényezőt meghatározó részében, tekintettel arra, hogy a határozat megfelelő indokolás hiányában sérti

---

<sup>1</sup> A megjelölt ügyekben feltett kérdések szó szerint megegyeznek.

az EUMSZ 296. cikk (2) bekezdését és a Nizzai Charta 41. cikkét?

4) Érvénytelen-e a 2013. szeptember 5-i 2013/448/EU bizottsági határozat az ágazatközi korrekciós tényezőt meghatározó részében, tekintettel arra, hogy a határozat sérti a 2003/87/EK irányelv 10a. cikkének (5) bekezdését, az EUSZ 5. cikk (4) bekezdésében szereplő arányosság elvét, valamint vizsgálat hiányában és értékelési hiba miatt hibás, figyelemmel arra, hogy az ingyenesen kiosztandó kibocsátási egységek maximális mennyiségének (az egységes ágazatközi korrekciós tényező meghatározása szempontjából releváns adat) kiszámítása során nem vette figyelembe a „tüzelőberendezés” fogalmának értelmezésével kapcsolatban a 2003/87/EK irányelv első (2005–2007) és második (2008–2012) végrehajtási szakaszában bekövetkezett változások hatásait?

5) Érvénytelen-e a 2013. szeptember 5-i 2013/448/EU bizottsági határozat az ágazatközi korrekciós tényezőt meghatározó részében a 2003/87/EK irányelv 10a. cikke (5) bekezdésének és a 2003/87/EK irányelv 9a. cikke (2) bekezdésének megsértése, valamint a vizsgálat hiánya és az értékelési hiba miatt, tekintettel arra, hogy az ingyenesen kiosztandó kibocsátási egységek maximális mennyiségének (az egységes ágazatközi korrekciós tényező meghatározása szempontjából releváns adat) kiszámítására a tagállamok által rendelkezésre bocsátott – a 2003/87/EK irányelv 9a. cikke (2) bekezdésének eltérő értelmezése miatt – egymással összhangban nem álló adatok alapján került sor?

6) Végül, érvénytelen-e a 2013. szeptember 5-i 2013/448/EU bizottsági határozat az ágazatközi korrekciós tényezőt meghatározó részében, a 2003/87/EK irányelv 10a. cikkének (1) bekezdésében, valamint 23. cikkének (3) bekezdésében foglalt eljárási szabályok megsértése miatt?

## **202. A Bundesverwaltungsgericht (Németország) által 2014. augusztus 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-395/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: német*

### **Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

Úgy kell-e értelmezni az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („Keretirányelv”) 7. cikkének (3) bekezdését, hogy az a nemzeti szabályozó hatóság, amely arra kötelezett egy jelentős piaci erővel rendelkező üzemeltetőt, hogy mobilhívás-végződtetési szolgáltatásokat nyújtson, és az ezért kért díjakat az irányelv említett rendelkezésében rögzített eljárás szerint engedélyezési kötelezettségnek vetette alá, köteles a 2002/21/EK irányelv 7. cikkének (3) bekezdése szerinti eljárást a konkrétan kért díjak minden engedélyezése előtt újból lefolytatni?

## **203. A Dioikitiko Efeteio Athinon (Görögország) által 2014. augusztus 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-402/14. sz. ügy)**

*Az eljárás nyelve: görög*

### **Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

1) Jogilag elegendő és teljes/feltétlen, valamint eléggé egyértelmű-e a 2008. december 16-i 2008/118/EK irányelv 1. cikkének (3) bekezdésében foglalt rendelkezés ahhoz, hogy az irányelv e konkrét rendelkezése – a tagállam/görög állam belső jogrendszerébe történő átültetésének elmulasztása ellenére is – közvetlen hatállyal bírjon, és hogy arra az annak alapján jogot szerző magánszemély hivatkozhatson a nemzeti bíróságok előtt, amelyek kötelesek azt figyelembe venni?

2) Mindenesetre, összeegyeztethetőek-e az EGK-Szerződés 3. cikkének az áruk tagállamok közötti szabad mozgását gátló akadályok eltörlését előíró c) pontjában foglalt rendelkezésekkel a nemzeti vámcodek 128. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 130. cikkének (5) bekezdésében foglalt azon rendelkezések, amelyek értelmében a görög állam területére behozott közösségi járművek vámkezelési igazolása az ezen járműveknek az országba történő belépése alkalmával megfizetendő regisztrációs adó beszedését követően kerül kiállításra?

## Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

### Büntető ügyszak

*Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú határozatot.*

### Gazdasági ügyszak

*Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú határozatot.*

### Munkaügyi ügyszak

*Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú határozatot.*

### Polgári ügyszak

*Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú határozatot.*

### Közigazgatási ügyszak

*Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú határozatot.*

## Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

### XXIX. 2014. augusztus 22-én benyújtott kereset (T-635/14. sz. ügy)

*A keresetlevél nyelve: angol*

#### Kereseti kérelmek

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

— helyezze hatályon kívül a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (védjegyek és formatervezési minták) (OHIM) negyedik fellebbezési tanácsának 2014. június 23-i határozatát (R 1974/2013-4. sz. ügy).

#### Jogalapok és fontosabb érvek

A törlés iránti kérelemmel érintett közösségi védjegy: az „URB” szóelemet tartalmazó ábrás védjegy a 4., 6–9., 11., 12., 16., 17., 35., 37. és 39–42. osztályba tartozó áruk és szolgáltatások vonatkozásában – 8 6 56 605. sz. közösségi védjegy

A közösségi védjegy jogosultja: fellebbezési tanács előtti eljárásban részt vevő másik fél.

A közösségi védjegy törlését kérelmező fél: a felperes.

A törlés iránti kérelem indokolása: feltétlen törlési okok a közösségi védjegyrendelet 52. cikke (1) bekezdésének b) pontja és viszonylagos törlési okok a közösségi védjegyrendelet 53. cikke (1) bekezdésének a) pontjával együttesen értelmezett 8. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja alapján.

A törlési osztály határozata: a törlési osztály a törlési kérelmet elutasította.

A fellebbezési tanács határozata: a fellebbezési tanács a fellebbezést elutasította.

Jogalapok: a közösségi védjegyrendelet 52. cikke (1) bekezdése b) pontjának és az említett rendelet 53. cikke (1) bekezdésének a) pontjával együttesen értelmezett 8. cikke (1) bekezdése a) és b) pontjának megsértése.

## A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

### Büntető ügyszak

*Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.*

## Gazdasági ügyszak

*Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.*

## Munkaügyi ügyszak

*Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.*

## Polgári ügyszak

### **Pfv.IV.21.121/2014/3.**

*Nem valósul meg a szomszédos jogi jogdíjfizetési kötelezettséget megalapozó hangfelvétel nyilvánossághoz közvetítése a magánorvosi rendelőben jelenlévő betegeknek a várakozás kellemesebbé tétele érdekében történő hangfelvételek sugárzásával.*

I. Az Európai Bíróság az előzetes döntéshozatali eljárásban 2012. március 15-én meghozott, C-135/10. számú ítéletében – egyebek mellett – a Tanácsnak a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló 1992. november 19-i 92/100/EGK Irányelve (a továbbiakban: Irányelv) 8. cikk (2) bekezdésében a hangfelvétel-előállítókat megillető díjazást megalapozó hangfelvétel „nyilvánossághoz közvetítésének” fogalmát értelmezte a fogorvosi rendelőben a rádióval történő zeneszolgáltatással megvalósuló felhasználás esetén. A döntés – perben releváns – 2.) pontja szerint: a „nyilvánossághoz közvetítésnek” a 92/100. Irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az nem terjed ki az alapügyben szereplőhöz hasonló fogorvosi rendelőben, szabad foglalkozású tevékenység keretében, olyan páciensek számára történő ingyenes hangfelvétel-sugárzásra, akik ebben akaratuktól függetlenül részesülnek. Ennél fogva az ilyen sugárzás a hangfelvétel-előállítók számára nem keletkeztet jogot díjazásra.

Az Irányelv 8. cikk (2) bekezdésének megfelelően, a hangfelvételek előállítóinak védelme körében az Szjt. 77. §-a rendelkezik a kereskedelmi célból kiadott hangfelvételnek vagy arról készült másolatnak a sugárzásáért és bármilyen más módon történő nyilvánossághoz közvetítéséért a hangfelvétel előállítóját megillető díjazásról. Az Európai Bíróság a hivatkozott ítéletében az Irányelv 8. cikk (2) bekezdése alapján a hangfelvétel-előállítót megillető díj alapjául szolgáló hangfelvétel nyilvánossághoz közvetítésének megállapíthatóságát az előtte folyamatban lévő ügy tényállására vetítetten vizsgálta. Az Európai Bíróság ítéletének alapjául szolgáló tényállás szerint az alperes a torinói fogászati magánrendelőjében háttérzeneként védelem alatt álló hangfelvételeket sugárzott (30.), rendelőjében rádió sugározta a zenét (31.). Az Európai Bíróság meghatározott kritériumok figyelembe vételével vizsgálta (76-91.), hogy „nyilvánossághoz közvetítést valósít-e meg az a fogorvos, aki a páciensei jelenlétében háttérzeneként hangfelvételeket sugároz” (92.) és azt is megállapította, hogy az adott ügyben minden szükséges elem rendelkezésre állt annak megítéléséhez, hogy megvalósult-e a díjfizetési kötelezettséget megalapozó nyilvánossághoz közvetítés (93.). Az Európai Bíróság az ítéletében ugyanakkor rámutatott arra, hogy a nemzeti bíróságok feladata annak megítélése, hogy az előttük folyamatban lévő ügyben az ítéletben vizsgált eset áll-e fenn (93.).

Miután a tagállamok és azok nemzeti bíróságai kötelesek biztosítani, hogy a közösségi jogot minden tagállamban megfelelően és azonosan alkalmazzák, az Európai Bíróságnak a közösségi jog egységes értelmezését biztosító előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítélete, mint a közösségi jog része, a tagállamok bíróságai számára kötelezően alkalmazandó. Az Európai Bíróság C-135/10. számú ítéletében foglalt – jelen perben releváns – jogértelmező rendelkezések alkalmazhatóságához ezért annak volt ügydöntő jelentősége, hogy a perbeli tényállás azonos-e az Európai Bíróság hivatkozott ítéletének alapjául szolgáló tényállással. A jelen ügyben, azonosan az Európai Bíróság ítéletének alapjául szolgáló tényállással, a hangfelvétel sugárzása szabadfoglalkozású, magán egészségügyi szolgáltatás keretében (magánorvosi rendelőben) történik. Az összehasonlítás felperes által megjelölt további kritériumait illetően, az Európai Bíróság meghatározott szempontrendszer szerint vizsgálva az esetet, csupán a fent ismertetett peradatok (30-31.) birtokában, az általános élettapasztalat alapján állapította meg a következőket: a fogorvos páciensei olyan személyek összességét alkotják, amelyek összetétele nagyban megszilárdult, és ezért meghatározott lehetséges címzettek összességét képezik

(95.), számuk azonban alacsony, sőt jelentéktelen, mivel a rendelőben egyidejűleg jelenlévő személyek köre általában igen behatárolt (96.); véletlenszerűen és akaratuktól függetlenül kapnak hozzáférést bizonyos hangfelvételekhez aszerint, hogy mikor érkeznek meg a rendelőbe, mennyi ideig várakoznak, és milyen kezelésben részesülnek (98.); ebből következően az ilyen sugárzásnak – ellentétben a szálloda és a pub üzemeltetője által sugárzott hangfelvételek esetével – nincs haszonszerző jellege (99.), és az sem vitatható, hogy az a fogorvos, aki a páciensei jelenlétében háttérzeneként hangfelvételeket sugároz, nem számíthat ésszerűen arra, hogy pusztán a zenei közvetítés miatt növekedni fog a rendelő forgalma, és az általa nyújtott kezelés árát sem emelheti (97.). Ezek a megállapítások a jelen perbeli jogvita alapjául szolgáló tényállásra vonatkozóan is megfelelően érvényesek. A köztudomás szerint is elfogadható, hogy ma már az általános gyakorlatnak megfelelően, az időpontra szóló betegelőjegyzés miatt a váróhelyiségben egyszerre csekély számú beteg van jelen, a nyilvánvaló feszültség oldása céljából nyújtott zeneszolgáltatás nem a betegek kérésére történik, és annak haszonszerző jellege sincs. Annak pedig a jogvita érdemi elbírálásához szükséges releváns tényállás megállapítása szempontjából nincs ügydöntő jelentősége, hogy a hangfelvétel sugárzása a magánorvosi rendelő – betegek számára egyaránt nyitva álló – melyik helyiségében (kezelő- vagy váróhelyiségben) és milyen készülék (rádió, televízió vagy CD lejátszó) útján történik. Mindezekre tekintettel a rendelkezésre álló és elégséges peradatok alapján helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság a perbeli eset és az Európai Bíróság ítéletének alapjául szolgáló tényállás tartalmi azonosságát.

Nem osztotta a Kúria a felperesnek azt a felülvizsgálati álláspontját, hogy az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletében a szomszédos jogi jogdíjfizetési kötelezettséget érintő, adott tényállásra vonatkozóan kifejtett jogértelmezése miatt, az esetleg szükséges további feltételek vizsgálata érdekében, a felhasználót terheli a változásbejelentési kötelezettség. Az Szjt. 25. § (4) bekezdése egyértelműen rendelkezik arról, hogy a felhasználó a tervezett felhasználást és a már megkezdett felhasználás megváltoztatását köteles a közös jogkezelő szervezetnek előzetesen bejelenteni. A perben nem volt vitás, hogy az alperes által működtetett orvosi rendelőben a felhasználás körülményeiben az adatszolgáltatási lapban foglaltakhoz képest változás nem történt, ezért az Szjt. 25. § (4) bekezdése alapján az alperest a felperes felé újabb bejelentési kötelezettség nem terhelte. A felperes álláspontja szerint a szomszédos jogi jogdíjigény érvényesítése körében az Európai Bíróság hivatkozott döntésében megjelenő, a korábban alkalmazott adatszolgáltatási lapban nem szereplő új szempontok figyelembe vétele indokolja és teszi az alperes kötelezettségévé az újabb adatszolgáltatást. A fent kifejtetteknek megfelelően azonban a perbeli esetben a változatlan tartalmú adatszolgáltatási lap adatai szerint is megállapítható az Európai Bíróság döntésében szereplő tényállással való azonosság, ezért szükségtelen további adatok szolgáltatása annak megállapítása érdekében, hogy az Európai Bíróság iránymutató jogértelmezésének megfelelően az alperest terheli-e a szomszédos jogi jogdíjfizetési kötelezettség.

A szerzői jogdíjigényt megalapozó Szjt. 24. § (3) bekezdésben meghatározott, a családiasság körét meghaladó felhasználással megvalósuló „nyilvános előadás” a szomszédos jogi jogdíjfizetési kötelezettséget keletkeztető „nyilvánosság”-hoz közvetítésnek” a jogszabályi rendelkezés szerint nem fogalmi eleme, és a felperes által sem vitatottan, helytállóan állapította meg, hogy az elkülönült, sajátos szabályozásból eredően az Európai Bíróság C-135/10. számú ítélete a magyar szerzői jogon alapuló jogdíjfizetési kötelezettséget nem érinti. A felperesnek az Szjt. 77. § (2) bekezdésének, a 24. § (2) bekezdés b) pontjának, a 83. § (2) bekezdésének és a 24. § (3) bekezdésnek együttes alkalmazásából eredő jogértelmezése alapján tartalmilag azt megállapítani, hogy a szerzői jogi jogdíjfizetési kötelezettséget megalapozó mű – családiasság körét meghaladó – nyilvános előadása (Szjt. 24. § (3) bek.) egyben a szomszédos jogi jogdíjigényt is megalapozza, nem lehet.

II. Az Európai Unió Működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. cikkének harmadik bekezdése alapján a Kúria, mint az a bíróság, amelynek határozata ellen a nemzeti jog alapján nincs jogorvoslati lehetőség, köteles az Európai Unió Bíróságához fordulni, ha az általa elbírálandó ügyben valamely uniós jogi aktus értelmezésével kapcsolatos kérdés merül fel. Az Európai Bíróság az 1982. október 6-án meghozott C-283/81. számú, ún. CILFIT ügyben – értelmezve az akkor hatályos EK-Szerződés 177. cikkében szabályozott előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének kötelezettségét – megállapította, hogy akkor nem terheli az Európai Bírósághoz fordulás kötelezettsége a tagállami bíróságot, ha a feltenni indítványozott kérdés az ügyben nem releváns, nem befolyásolhatná érdemben

a jogvita megoldását (10.); ha a szóban forgó közösségi jogi rendelkezést az Európai Bíróság már értelmezte, azaz, ha a felmerült kérdés lényegében megegyezik egy hasonló esetben már előzetes döntés tárgyát képező kérdéssel (13.); a szóban forgó jogkérdést már megoldotta az Európai Bíróság kialakult ítélkezési gyakorlata (acte éclairé) (14.); és a közösségi jog helyes alkalmazása olyan nyilvánvaló, hogy az a felvetett kérdés megoldásának módját illetően minden ésszerű kétséget kizár (acte clair) (16.).

Mindezek előrebocsátását követően a Kúria nem tartotta szükségesnek és indokoltnak a felperes indítványára az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezését, mert az Európai Bíróság a jogvita érdemi elbírálása szempontjából releváns Irányelv 8. cikk (2) bekezdését a magánorvosi rendelőben, páciensek részére, hangfelvételek sugárzásával a nyilvánossághoz közvetítés megvalósulásának kérdésében már értelmezte, és a tényállások lényegi azonossága miatt az így értelmezett közösségi jog helyes alkalmazását illetően ésszerű kétely nem merült fel.

A felperes az Európai Parlament és a Tanács 2006/115/EK Irányelve preambuluma (16) bekezdésére, az Szjt. 77. § (1) és (2) bekezdéseire, valamint az Szjt. 24. § (2) bekezdés b) pontjára és (3) bekezdésére figyelemmel a következő kérdések feltételét indítványozta:

Összeegyeztethető-e az uniós joggal az olyan tagállami szabályozás, illetve az azon alapuló jogértelmezés, amely lehetővé teszi a díjigény érvényesítését a C-135/10. számú döntésnek egyéb feltételekben megfelelő fogorvosi rendelőben, szabad foglalkozású tevékenység keretében ingyenesen,

1./ rádió-, illetve televíziókészüléken kívüli bármely, hangfelvételt hallhatóvá tévő műszaki berendezéssel a hangfelvételek hallhatóvá tételéért,

2./ az egészségügyi szolgáltatást értelemszerűen ellenérték fejében igénybe vevő betegek részére hangfelvételek „hallgatóvá” tétele esetén olyan körülmények között, amikor a betegek száma nem jelentős, azonban a nyilvánosság a családiasság fogalmát nyilvánvalóan meghaladja,

3./ lehetséges-e olyan tagállami jogszabály-értelmezés, amely egy magán egészségügyi szolgáltatás körében a C-135/10. számú döntésben lefektetett egyedi körülmények vizsgálata nélkül is kizárja az Irányelv alapján fennálló szomszédos jogi díjigény érvényesítését, valamint

4./ hasonló-e a C-135/10. számú előzetes döntéssel érintett alapügyhöz az olyan tényállás, mely szerint a hangfelvételek nyilvánossághoz közvetítése a váróteremben és nem a kezelés során, a fogorvos és a páciens együttes jelenlétében történik?

5./ Igenlő válasz esetén megállapítható-e, hogy a váróteremben hangulatjavítás, szórakoztatás céljából nyújtott zeneszolgáltatásnak önálló gazdasági jelentősége van, tekintettel arra, hogy a berendezés a felhasználó független gazdasági döntése alapján kerül elhelyezésre, amelyre gazdasági jelentőség hiányában a józan ész szabályai szerint nem kerülne sor?

Az EUMSZ 267. cikke (az EKSz. korábbi 234. cikke) értelmében az Európai Unió Bírósága a következő kérdésekben rendelkezik hatáskörrel előzetes döntés meghozatalára: a) a Szerződések értelmezése; b) az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése. E rendelkezés értelmében az Európai Bíróság csak uniós jogi aktus értelmezésével kapcsolatos kérdésben hozhat döntést. A felperesnek a tagállami szabályozás, illetve az azon alapuló jogértelmezés uniós joggal való összeegyeztethetőségére irányuló kérdéseinek megválaszolására az Európai Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel. Ezért a Kúria úgy tekintette, hogy az Európai Bírósághoz intézendő kérdések a jogvita elbírálására irányadó közösségi jogi aktus, az Irányelv 8. cikk (2) bekezdésének az 1-5. számú kérdések szerinti tartalommal való értelmezésére, illetve annak lehetőségére vonatkoznak.

A Kúria a C-135/10. számú ítélet és a jelen ügy tényállásainak összehasonlítása körében már kifejtette, hogy a perbeli jogvita elbírálása szempontjából nincs ügydöntő jelentősége annak, hogy az orvosi rendelőben rádió vagy más műszaki berendezés útján történik a hangfelvétel sugárzása, ezért a felperes által feltenni indítványozott 1. számú kérdés az ügyben nem releváns. Az orvosi rendelőben jelenlévő betegek tekintetében a családiasság fogalmi körét meghaladó nyilvánosság nyilvánvaló és egyértelmű. Miután azonban a családiasság fogalmi körét meghaladó nyilvánosság nem fogalmi eleme sem az Irányelv perben irányadó rendelkezésének (8. cikk (2) bek.), sem a szomszédos jogi



jogdíjfizetési kötelezettséget meghatározó nemzeti jogszabályi rendelkezéseknek (Szt. 77. §), a feltenni indítványozott 2. számú kérdés a jogvita érdemi elbírálása szempontjából ugyancsak nem releváns. Nem fogadható el az Irányelv 8. cikk (2) bekezdésének olyan értelmezése, hogy a magán egészségügyi szolgáltatás körében, az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségben a hangfelvételek nyilvánosságához közvetítése esetén az Európai Bíróság C-135/10. számú ítéletében taglalt egyedi körülmények vizsgálata nélkül is kizárható a szomszédos jogi jogdíjigény érvényesítése. Az Európai Bíróság a hivatkozott ítéletében kifejezetten előírta, hogy az ismertetett kritériumokra tekintettel kell megítélni azt, hogy az Irányelv 8. cikk (2) bekezdése értelmében „nyilvánosságához közvetítést” valósít-e meg az a fogorvos, aki a páciensei jelenlétében háttérzeneként hangfelvételeket sugároz (92.) és a nemzeti bíróság feladata annak megítélése, hogy az adott ügyben ez az eset áll-e fenn (93.). Ezért a 3. számú kérdés feltétele indokolatlan és szükségtelen, miután a közösségi jog alkalmazása és annak az Európai Bíróság hivatkozott döntése nyomán történő értelmezése ésszerű kételet nem vet fel. Annak megítélése, hogy hasonló-e a C-135/10. számú előzetes döntés alapjául szolgáló ügghöz az olyan tényállás, amely szerint nem a kezelőhelyiségben, hanem – a jelen ügghöz hasonlóan – a váróteremben történik a hangfelvételek nyilvánosságához közvetítése, a tagállami bíróság feladata (C-135/10. sz. ítélet 93.). Ezért a 4. számú kérdés megválaszolására az Európai Bíróságnak nincs hatásköre. Miután a kezelőhelyiség és a váróhelyiség egyaránt az orvosi rendelő része és e tekintetben az Európai Bíróság a hivatkozott ítéletében sem tett különbséget annak megállapítása során, hogy az orvosi rendelőben kezelés céljából megjelent betegek részére a hangfelvételek sugárzásának nincs haszonszerző jellege, a feltenni indítványozott 5. számú kérdésre az Európai Bíróság már választ adott.

### Közigazgatási ügyszak

#### **Kfv.V.35.496/2013/12.**

*A közösségen belüli beszerzés esetén az adólevonási jog gyakorlásának több együttes feltétele van.*

A 2006/112/EK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 178. cikk c) pontja értelmében az adóalanynak adólevonási joga gyakorlásához teljesítenie kell a 168. cikk c) pontjában említett feltételeket. A Közösségen belüli termékbeszerzéshez kapcsolódó adólevonáshoz továbbá minden olyan adatot szerepeltetnie kell az adóalanynak a 250. cikkben előírt bevallásában, amely a Közösségen belüli beszerzéseket terhelő adó összegének megállapításához szükséges, és rendelkeznie kell a 220-236. cikknek (XI.cím 3.fejezet 3-5.szakaszának) megfelelően kiállított számlával is.

Az adólevonási jog gyakorlásához az Irányelv előzőekben megjelölt cikke több együttes, konjunktív feltételt határoz meg, a számlával történő rendelkezés mellett a helyes adatokat tartalmazó bevallást is előírja. A Közösségen belüli beszerzés után tehát az adózó akkor élhet adólevonási jogával, ha már a bevallás benyújtásakor a rendelkezésére áll az adó megállapításához szükséges, az Irányelv rendelkezéseinek megfelelően kiállított számla, és nem hagyható figyelmen kívül az Irányelv 250. cikke szerinti követelmények betartása sem. Ez utóbbi szabály értelmében az adózónak olyan bevallást kell benyújtania, amely tartalmaz minden olyan adatot, amely a fizetendő adó, valamint az érvényesítendő adólevonás összegének megállapításához szükséges, beleértve – amennyiben az adóalap megállapításához szükséges – az adó és a levonások alapjául szolgáló ügyletek összértékét, továbbá az adómentes ügyletek értékét is.

Az Irányelv 220. cikke szerinti szabályozás értelmében az adóalanynak számlát kell kibocsátania. A számlakibocsátás a számla kiadását, a címzettnek történő átadást, elküldést jelenti. Nem állapítható meg a számlával való rendelkezés abban az esetben, ha a számla ki sem kerül a közösségi partner birtokából, mivel ebben az esetben ez nem a magyar adózónak, hanem az olasz cégnek áll a rendelkezésére. Az Irányelv 178. cikk c) pontja szerinti számlával kapcsolatos feltétel az Irányelv angol nyelvű szövegében „must hold”, a franciában „détenir” a németben „besitzen” megnevezéssel szerepel, amelyek a számla birtoklását jelentik.

A nemzeti eljárási és anyagi jogszabályok, a közösségi joggal azonosan, az adóalany kötelezettségévé teszik, mégpedig meghatározott tartalommal a bevallás benyújtását és az önadózó adózó adólevonási jogát csak bevallásában érvényesítheti az Irányelv 250.cikke és az adózás rendjéről szóló 2003.évi XCII. törvény 26.§-a, 31.§-a, 1.számú melléklet I/B/3.pontja, a 2007. évi CXXVII. törvény (a

továbbiakban: Áfa tv.) 184.§-a, 186.§-a, 131.§-a értelmében. Az Áfa tv. 127. § (1) bekezdés ba) pontja, mely szerint az adólevonási jog gyakorlásának tárgyi feltétele, hogy az adóalany személyes rendelkezésére álljon a termék Közösségen belüli beszerzése esetében a nevére szóló, az ügylet teljesítését tanúsító számla, tehát nem támaszt többlet feltételt az Irányelv 178.cikk c) pontjában megfogalmazottakhoz képest. A perrel érintett jogkérdésben nincs eltérés a közösségi és nemzeti jogi szabályozás között.

Nem sérül az adósemlégesség elve sem az előzőekben kifejtett jogértelmezéssel, mert bár az előzetesen felszámított adót az Áfa tv. 63. §-a értelmében meg kell állapítani, meg kell fizetni, ennek levonása is lehetséges, mégpedig az elévülési időn belül, legkorábban abban az időszakban, amikor az adózó rendelkezésére állnak a hiteles bizonylatok, azaz a birtokába kerülnek az adólevonási jog gyakorlásához szükséges számlák. Az adóalanynak tehát nem elégséges egy ellenőrzés során intézkednie a számlák beszerzése iránt, ezekkel már a bevalláskor, az adólevonás gyakorlásakor rendelkeznie kell.

Az Irányelv 68. cikke értelmében az adóztatandó tényállás akkor valósul meg, amikor a Közösségen belüli termékbeszerzés megtörténik. Az Irányelv 69. cikke szerint a közösségen belüli termékbeszerzés tekintetében a hea (áfa) fizetési kötelezettség a számla kibocsátásakor, vagy amennyiben addig az időpontig nem bocsátották ki a számlát – a 222. cikk (1) bekezdésében említett határidő lejártakor – keletkezik. Ez pedig akként rendelkezik, hogy a 138. cikkben meghatározott feltételeknek megfelelően teljesített termékértékesítés vagy olyan szolgáltatás nyújtás esetén, amelynél a hea-t a 196. cikk alapján a szolgáltatás igénybe vevőjének kell megfizetnie, a számlát legkésőbb az adóztatandó tényállás bekövetkeztének hónapját követő hónap 15. napján kell kibocsátani.

A nemzeti és a közösségi jogi szabályok tehát összhangban állnak a tekintetben, hogy a fizetendő adót az ügylet teljesítését tanúsító számla kibocsátásakor, de legkésőbb a teljesítést követő hónap 15. napján kell megállapítani. Ha a számlát a közösségi partner nem állítja ki, vagy adott esetben nem időben küldi meg, akkor ettől függetlenül a Közösségen belüli beszerzést az adóalany a teljesítés napját követő hónap 15-ével meg kell állapítania, bevallásában szerepeltetnie kell, el kell számolnia. Az adót azonban mindaddig nem helyezheti levonásba, amíg meg nem kapja a beszerzésről szóló eredeti hiteles bizonylatot közösségi partnerétől (Irányelv 178. cikk c) pont, 168. cikk c) pont).

Az ügyben irányadó tényállásra és az egyértelmű jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése nem volt indokolt az ügyben.

#### **Kfv.IV.35.548/2013/5.**

*Az agrár-környezetgazdálkodási támogatás esetében a támogatás visszafizetésére öt év áll a hatóság rendelkezésére, amely időtartamot – eltérő törvényi rendelkezése hiányában – az alperes elsőfokú határozatának kézbesítése nem szakít meg, illetve nem áll be az elévülés nyugvása sem.*

A 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Eljárási tv.) 64. § (1) bekezdése értelmében az ötéves elévülési időtartam abban az esetben irányadó, amennyiben közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus nem rendelkezik eltérően. A 2004/2005-ös gazdálkodási évben hatályos 796/2004/EK rendelet (a továbbiakban: EK rendelet) 73. cikk (1) bekezdése a jogosulatlan kifizetés esetére előírja a mezőgazdasági termelőnek a szóban forgó összeg kamattal együtt történő visszafizetési kötelezettségét. Az EK rendelet 73. cikk (5) bekezdése a visszafizetési kötelezettség függő jogi helyzetét a támogatás kifizetése és a kedvezményezett számára a kifizetés jogosulatlan voltával kapcsolatban az illetékes hatóság által tett első értesítés közötti tíz évig tartja fenn. Az (5) bekezdés második fordulata értelmében „[a]z első albekezdésben említett időszak azonban négy évre korlátozódik, ha a kedvezményezett jóhiszeműen járt el.” [Az EK rendelet szövegszerűen azonos a 2419/2001/EK rendelet 49. cikk (1) bekezdésével.]

Az EK rendelet a támogatási jogviszony kedvezményezettjének személyében bekövetkező változás helyzetét nem szabályozza. A visszakövetelés elévülésének számításakor kifejezetten a támogatás kedvezményezettjét jelöli meg, tehát azt a személyt, aki a támogatáshoz hozzájutott és azt gazdálkodása során felhasználta.

Az EK rendelet 73. cikk (5) bekezdés második fordulata pedig egyértelművé teszi azt, hogy a kedvezményezett jóhiszeműen is követhet el olyan jogsértést, amely miatt utóbb visszafizetési kötelezettséggel jogosulatlanná válik a támogatásra. Önmagában tehát az, hogy a felperes az átvállalási kérelem betétlapjának 4. pontja szerint tisztában volt a jogelőd 2004/2005-ös évben megszerzett támogatásának tényével – egyéb tényállási elemek hiányában –, nem eredményezi közvetlenül e támogatás-igénybevételrel összefüggő rosszhiszeműségét is. A peres iratok között nem volt fellelhető sem a felek előadása sem pedig egyéb bizonyíték, amely arra mutatott volna, hogy az alperes a 2004/2005. gazdálkodási évre a felperes jogelődjének kifizetett támogatással összefüggésben akár a jogelődöt, akár a felperest tájékoztatta volna bármilyen jogsértéséről.

#### **Kfv.V.35.630/2013/6.**

*Ha a bíróság a keresetet alaposnak találja nem dönthet a keresettel támadott határozat hatályon kívül helyezéséről és új eljárás elrendeléséről.*

A Közösségen belüli termékértékesítés adómentességének a 77/388/EGK Hatodik tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv), a 2006/112/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Héa irányelv) és az 1992. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 29/A. § a) pontja értelmében, figyelemmel az Európai Unió Bíróságának ítéletekben kifejtett jogi álláspontjára is, több együttes törvényi feltétele van. Ezek értelmében akkor állapítható meg az adómentesség, ha a tulajdonosként történő rendelkezési jog átszáll a vevőre, és az értékesítő igazolja, a terméket feladták, vagy elszállították egy másik tagállamba, és a termék a feladás vagy az átszállítás során ténylegesen elhagyta a termékértékesítés helye szerinti tagállam területét.

#### **Kfv.IV.35.652/2013/8.**

*Amennyiben vitás, hogy az ügyfél az egységes területalapú kérelmen cukortámogatás iránti kérelmet is bejelölt-e, úgy figyelembe kell venni azt is, hogy határidőben papíralapon benyújtotta-e a kérelmet és a cukortámogatáshoz szükséges valamennyi iratot, dokumentumot csatolt-e.*

A 34/2010. (IV.9.) FVM rendelet 5. § (1) bekezdése szerint: „Az ügyfél az egységes kérelmét a tárgyév május 15-ig ügyfélkapun keresztül, elektronikus úton köteles benyújtani. Az egységes kérelem elektronikus benyújtásával egyidejűleg annak egyes mellékleteit – ha az adott támogatási jogcímre vonatkozó jogszabály vagy e rendelet annak csatolását előírja – papír alapon kell benyújtani a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz.

A 34/2010. (IV.9.) FVM rendelet 8. § (1) bekezdése értelmében az egységes kérelem az 5. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn túl – az 1122/2009/EK bizottsági rendelet 23. cikkében foglaltakra figyelemmel – a tárgyév június 9-ig nyújtható be a 2. § (1) bekezdésében felsorolt jogcímek tekintetében.

A 34/2010. (IV.9.) FVM rendelet 8. § (1) bekezdése az 1122/2009/EK bizottsági rendelet 23. cikkének figyelembe vételét rendeli el. Az EK bizottsági rendelet 23. cikk (1) bekezdése a következőképpen szól:

„A 75. cikkben említett vis maior esetek és rendkívüli körülmények kivételével az e rendelet szerinti támogatási kérelmeknek a vonatkozó határidőt követő benyújtása munkanaponként 1 %-os csökkenést eredményez abból az összegből, amelyre a mezőgazdasági termelők a határidőig benyújtott kérelmek alapján jogosultak lettek volna.

A hatékony ellenőrzések ütemezésének és végrehajtásának biztosítása érdekében a tagállamok által az igazoló okmányok kellő időben történő benyújtása tekintetében meghozandó bármely konkrét intézkedés sérelme nélkül, az első bekezdést alkalmazni kell a 12. és a 13. cikkkel összhangban az illetékes hatóságnak benyújtandó okmányok, szerződések vagy nyilatkozatok esetében is, amennyiben az ilyen okmányok, szerződések vagy nyilatkozatok a szóban forgó támogatásra való jogosultságot megalapozó jelleggel bírnak. Ebben az esetben a csökkentést a szóban forgó támogatásként kifizetendő összegre kell alkalmazni.

Amennyiben a késedelem meghaladja a 25 naptári napot, a kérelmet elfogadhatatlannak nyilvánítják.”

A fentiek alapján megállapítható egyrészt, hogy a tagállamok 25 naptári napot meghaladó késedelmet már nem tolerálhatnak (ez jelen ügyben 2010. május 15. és 2010. június 9. közötti idő). Ugyanakkor a 23. cikk második mondatából az is következik, hogy a kérelem benyújtottságának megítéléséhez az illetékes hatóságnak figyelembe kell venni a benyújtandó okmányok, szerződések vagy nyilatkozatok támogatásra való jogosultságot megalapozó jellegét is. Ez pedig az ügyben a cukortámogatás igénybevételéhez szükséges iratok csatolásával 2010. június 9-éig megtörtént. A felperes 2010. május 17-én nyújtotta be kérelmét, tehát a 8. § (1) bekezdésben meghatározott határidőn belül. Az, hogy a felperes a vitatott elektronikus benyújtásához kapcsolódó kijavítás iránt 2011. július 25-én nyújtott be ismételt kérelmet – a Kúria megítélése szerint – a 8. § (1) bekezdésben foglalt határidő megtartottságát nem érinti, hiszen a hatóság előtt az 1122/2009/EK bizottsági rendelet 23. cikk fent idézett rendelkezését is figyelembe véve, már 2010. május 17-én nyilvánvaló volt, hogy a felperesnek – ahogy a korábbi évekbe is – a szükséges igazolásokkal elkülönített cukortámogatási igénye is jelentkezett.

A fentiek alapján a 34/2010. (IV.9.) FVM rendelet 5. § (1) bekezdésének és 8. §-ának a sérelme nem állapítható meg.

A Kúria utalt a 34/2010. (IV.9.) FVM rendelet 8. §-ában idézett 1122/2009/EK bizottsági rendelet (25) preambulumbekzdésére, amely szerint az elektronikus eszközök alkalmazásának lehetősége és az ennek alapjául szolgáló eljárások működtetése mentes legyen a mezőgazdasági termelők közötti bármilyen megkülönböztetéstől. A EK rendelet 20. cikk (1) bekezdése szerint pedig megfelelő intézkedéseket kell tenni annak érdekében, hogy a hagyományos benyújtási módot, illetve az elektronikus továbbítás lehetőségét választó mezőgazdasági termelők között ne legyen hátrányos megkülönböztetés.

### **Kfv.I.35.093/2014/3.**

*A keresetben kell megjelölni a közigazgatási határozat jogszabálysértését, a felülvizsgálati eljárásban már nincs lehetőség a konkrétumot nélkülöző kereset "kiegészítésére".*

Önmagában az a körülmény, hogy az adózó ügyvédi irodát bízott meg a szerződések megkötésével, illetve felügyeletével, még nem jelent garanciát arra, hogy azok ténylegesen megtörténtek úgy, ahogy az a számlákban feltüntetésre került. Az elsőfokú bíróság az Európai Unió iránymutató döntéseit elemezve helyesen mutatott rá, a felek között fennálló személyes kapcsolat alapján az objektív körülményekre figyelemmel megállapítható, hogy a felperes az ügyletkötés, illetve a számlabefogadás során az adókiírátszársról tudott, vagy arról tudnia kellett.

A Kúria már több eseti döntésében rámutatott: elvárható, hogy a szerződéses láncolatban résztvevő felek tájékozódjanak a szerződő partner teljesítőképességéről, azaz képes-e, alkalmas-e a vállalt munka elvégzésére, bír-e megfelelő humán és tárgyi erőforrással. Ennek ismerete ésszerű elvárás, kifejezetten az üzleti biztonságot szolgálja, a szerződő felek érdeke is (Kfv.I.35.355/2011/4., Kfv.V.35.183/2011/4.). Az adózó sem a perben, sem a közigazgatási eljárás során nem igazolta, hogy a befogadott számlák tartalmilag hitelesek. Nem bizonyított, hogy a számlákban feltüntetett gazdasági esemény az abban rögzítettek szerint valósult meg. Az adózó a peres eljárás során az adóhatóság által feltárt tényeket nem tudta cáfolni.

### **Kfv.I.35.101/2014/5.**

*Az adólevonási jog kizárólag hiteles dokumentum (számla) birtokában gyakorolható. Ha a számlában foglalt gazdasági esemény nem történt meg, a számlabefogadó körülmekintő magatartása vizsgálatára már nincs szükség.*

### **Kfv.I.35.121/2014/5.**

*Áfa levonási jog gyakorlásának feltételei Közösségen belüli értékesítésnél.*

### **Kfv.I.35.127/2014/7.**

*Közösségi adómentes termékértékesítés feltétele, hogy az áru elhagyja az országot, és egy másik tagállamban működő vevő azon tulajdonosi rendelkezési jogot szerezzen. E feltételek fennállását az adózónak kell igazolnia hitelt érdemlő bizonyítékokkal.*

A per tényállásához adekvát ún. Teleos-ügyben foglaltakkal az elsőfokú jogerős ítélet összhangban van. A felperes olyan nagyságrendű gazdasági eseményt bonyolított le a Közösség másik tagállamában lévő társaságok irányába, hogy az elvárható gondosság körébe feltétlenül beletartozott volna a partner alapos ellenőrzése. Az a körülmény, hogy a vevői társaságokkal semmilyen jogi kapcsolatban nem lévő személy és nem a társaságok székhelyén (telephelyén) vette át az árut, alappal kérdőjelezi meg, hogy a vevőként feltüntetett társaságok valóban tulajdonjogot szereztek-e az áru felett. A felperes a nagy értékű árura nem kötött szerződést, telefonon bonyolított ügyleteket tolmács útján egyiptomi és török ügyvezetés alatt álló cégekkel, és az árut nem a vevő telephelyén hanem egy hangárban vették át. Mindez eleve kockázatra utalt.

Az adómentes közösségi értékesítés esetében éppen a kedvezmény érvényesítése okán a felperestől elvárt bizonyítottság szintje magasabb, neki kell igazolnia, hogy igénybe veheti a kedvezményt. Megállapítható, hogy a felperes – figyelemmel az igen jelentős értékű gazdasági eseményre – nem tett meg minden tőle elvárható intézkedést, nem tanúsított kellő körültekintést annak érdekében, hogy ne legyen részese adókijátszásnak.

### **Kfv.I.35.133/2014/5.**

*Általános forgalmi adó levonására csak tartalmilag és formailag hiteles számla alapján van mód. Nem hiteles a számla, ha a benne foglalt gazdasági esemény a valóságban nem a számla szerinti módon történt.*

Az Európai Unió Bírósága C-324/11. számon hozott ítéletében egyebek mellett kifejtette, hogy önmagában azzal az indokkal nem tagadható meg az áfa levonása, hogy a számlakibocsátó nem jelentette be az általa foglalkoztatott munkavállalókat, hacsak az adóhivatal objektív körülmények alapján nem bizonyítja, hogy az adóalany tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a számlakibocsátó által elkövetett adócsalásban vesz részt. A felperes képviselői X. és Y. saját nyilatkozatuk szerint folyamatos ellenőrzést végeztek az építési területen. Ténykérdés, hogy tudták kik, hányan milyen munkát végeznek, ezáltal tisztában kellett lenniük azzal, hogy a befogadott számlák adattartalma valótlán. Az elszámolás alapját képező munkaóra mennyiségét a rendelkezésre álló személyi állomány nem tudta teljesíteni. Amikor egy adózó jogával kíván élni, elvárható az aktív cselekvő magatartása, intézkedése, körültekintő eljárása.

### **Kfv.I.35.387/2014/9.**

*A Kúria a HÉA irányelv 90. cikkének (1) bekezdése alkalmazásával döntött arról, hogy a felperest megilleti az adóalap csökkentése.*

A Kúria Kfv.I.35.257/2012/6. számú végzésével a felülvizsgálati eljárás felfüggesztése mellett előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett az Európai Unió Bíróságánál. Az Európai Unió Bírósága 2014. május 15. napján hozta meg a C-337/13. számú ítéletét, mely szerint:

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (továbbiakban: HÉA irányelv) 90. cikkének rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amely nem írja elő a hozzáadottértékadó-alap csökkentését az ár meg nem fizetése esetében, amennyiben az e cikk (2) bekezdésében előírt eltérés kerül alkalmazásra. Mindazonáltal e rendelkezésnek ki kell terjednie minden más olyan esetre, amikor az

említett cikk (1) bekezdése szerint az ügylet teljesítését követően az adóalany az ellenértéket részben vagy egészben nem kapja meg, aminek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.

2) Az adóalanyok a hozzáadottértékadó-alapjuk csökkentése érdekében a tagállammal szemben hivatkozhatnak a nemzeti bíróságok előtt a HÉA irányelv 90. cikkének (1) bekezdésére. Jóllehet a tagállamok előírhatják, hogy az ilyen adóalap csökkentéséhez való jog gyakorlása többek között az annak igazolását lehetővé tévő egyes alaki követelmények teljesítésétől függ, hogy az ügylet megkötését követően az ellenérték egy részét vagy egészét az adóalany véglegesen nem kapta meg, és hogy ezen adóalany hivatkozhatott a HÉA. irányelv 90. cikkének (1) bekezdése szerinti egyik esetre, az így elfogadott intézkedések nem haladhatják meg az ezen igazoláshoz szükséges mértéket, aminek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.

Az Európai Unió Bírósága (továbbiakban: Bíróság) előzetes döntéshozatali eljárás keretében a C-337/13. számú ítéletében kifejtette a HÉA irányelv 90. cikkének értelmét és ennek ismeretében kellett a Kúriának döntenie a jogerős ítélet jogszerűsége tárgyában.

A HÉA irányelv 90. cikkének (1) bekezdése az elállás, a teljesítés megghiúsulása, a teljes vagy részleges nem-fizetés, illetve az értékesítés bekövetkezte utáni árendedmény esetére határozza meg az adóalap csökkentés kötelező eseteit. Ugyanakkor nemfizetés vagy részleges nemfizetés esetén az uniós irányelv 90. cikkének (2) bekezdése lehetővé teszi a tagállamoknak, hogy eltekintsenek az adóalap csökkentésétől, ugyanis a vevő továbbra is kötelezhető lehet a tartozás megfizetésére, vagyis az adóalany hozzájuthat a vételárhoz. Ebből következően a Kúriának vizsgálni kellett, hogy az adóhatóság jogszerűen alkalmazta-e a fenti kivételes lehetőséget.

A Bíróság ítéletének 22. pontja egyértelművé teszi, hogy a tagállamok kötelesek az adóalapot csökkenteni és ebből következően az adóalany által fizetendő HÉA összegének csökkentését engedélyezni minden olyan esetben, amikor az ügylet teljesítését követően az adóalany az ellenértéket részben vagy egészben nem kapja meg. Ez a HÉA irányelv alapvető elvének kifejeződése, mely szerint az adó alapja a ténylegesen kapott ellenérték, melyből az következik, hogy az adóhatóság HÉA címén nem szedhet be magasabb összeget annál, mint amelyet az adóalany beszedett.

A 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 77. §-a az ügylet érvénytelensége és hibás teljesítése jogcímén nyújt lehetőséget az adó alapjának utólagos csökkentésére. Az adóhatóság és a bíróság álláspontja is az volt, hogy az Áfa tv. 77. §-át kiterjesztően értelmezni nem lehet, és az csak az érvénytelenség esetére fogalmaz meg helyesbítési alkalmat. Nézetük szerint a Ptk. 319. §-a szerinti felbontás nem azonos az Áfa tv. 77. §-ában foglaltakkal, és mivel az eredeti állapot visszaállítása sem következett be, ezért helytelen volt a felperes eljárása, amikor a számlák helyesbítése folytán az adóalap csökkentését követelte.

A Bíróság ítélete egyértelműen rögzíti, hogy a magyar nemzeti tagállami szabályozás az adóalap csökkentő esetek felsorolásakor nem veszi figyelembe az irányelv 90. cikkének (1) bekezdésében szabályozott valamennyi esetet, ebből következően a HÉA irányelv teljes érvényesülése nem biztosított. Ezért a Bíróság a nemzeti bíróság feladatává tette minden olyan eset vizsgálatát, amikor az ügylet teljesítését követően az adóalany az ellenértéket részben vagy egészében nem kapta meg.

A Bíróság az ítélet 34. pontjában azt is kifejtette, hogy ugyan az adóalap-csökkentés összegének meghatározásához szükséges intézkedések elfogadása során bizonyos mérlegelési mozgásteret engedett a 90. cikk a tagállamoknak, ez a körülmény azonban nem érinti az említett cikk szerinti esetekben az adóalap csökkentésének biztosítására irányuló kötelezettség egyértelmű és feltétlen jellegét. Ennél fogva teljesülnek a közvetlen hatály gyakorlásához szükséges feltételek is. Ekként az adóalanyok a HÉA alapjuk csökkentése érdekében hivatkozhatnak a nemzeti bíróságok előtt a 90. cikk (1) bekezdésére az állammal szemben (35. pont).

Az uniós jog elsőbbsége elvének alapján amennyiben a közösségi jog valamely normája és a tagállam nemzeti joga ellentétes, a bíróságok a közösségi jogba ütköző hazai jogszabály helyett a közösségi normát kötelesek alkalmazni (6/64 Costa v. ENEL ügy). A közösségi jog elsőbbségének elve azonban nyilvánvalóan csak akkor alkalmazható, ha a közösségi jog felhívható a nemzeti bíróság előtt. Ezt a kérdést érinti a közvetlen hatály elve, melynek lényege, hogy a magánszemélyek a közösségi jogra nemzeti bíróságaik előtt közvetlenül hivatkozhatnak, és kérhetik, hogy a nemzeti bíróság döntését a

közösségi jogra alapozza. (Pfeiffer és társai ítélet, C-397/01–C-403/01, 103. pont és Association de médiation sociale ítélet, C-176/12, 31. pont).

A Bíróság ítéletének 28. pontjában írt feladat kapcsán a Kúria a következőkre világít rá: A nemzeti jogalkotó ugyan szabad mérlegelési és döntési jogosultsággal rendelkezik az irányelv nemzeti jogban való nyelvi megjelenítése vonatkozásában azonban mozgásteret nem korlátlan. Az átültetett jogi normának messzemenően meg kell felelnie az irányelvbe foglalt céloknak.

Az irányelv vizsgált rendelkezésének tartalmát a különböző nyelvi változatok az alábbi szavakkal fejezi ki:

A francia: az „annulation”, „résiliation” és „résolution” kifejezéseket használja. A legelső egy jogi aktus visszamenőleges megsemmisítését jelenti annak érdekében, hogy a felek mentesüljenek bármiféle végrehajtás alól, vagy annak érdekében, hogy kötelezzék őket az eredeti állapot helyreállítására. A középső jogi fogalom a szerződés jövőre nézve történő megszüntetését jelenti annak érdekében, hogy a felek egyikének se kelljen a szerződéses kötelezettségeit teljesítenie. Míg az utolsó a szerződés teljesítésével kapcsolatos mulasztás szankcionálására szolgáló jogintézményt takarja. A német: az „die Annullierung”- megsemmisítés, „die Rückgangigmachung”- visszavonás, érvénytelenítés, „die Auflösung” – megszüntetés, felmondás, felbontás fogalmakat használja. Ezzel szemben az angol nyelvi szöveg csupán két fogalmat használ: a „cancellation” – mely felbontást, felmondást, érvénytelenítést, míg a „refusal” visszautasítást jelent.

Ugyanezen jogi terminológiák találhatók a további vizsgált nyelveknél:

- lengyel: „anulowania”: megszüntetés, felbontás
- spanyol: „rescisión”: megszüntetés, felmondás
- finn: „peruuttamisen”: megszüntetés
- olasz: „annullamento”: megszüntetés, törlés, megsemmisítés
- horvát: „obdinja”: felbontás.

A szabályozás tehát magába foglalja mind az egyoldalú, mind a két fél akaratától függő szerződés megszűnését.

A perbeli időszakban hatályban lévő, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban Ptk.) a felek akaratából bekövetkező szerződés megszűnését többféleképpen szabályozza. Ezek közé tartozik a közös megegyezéssel való megszüntetés, vagy a felbontás. Mindkét esetben a szerződés a teljesítés megtörténte nélkül szűnik meg. A szerződés megszüntetése esetén a szerződés a jövőre nézve szűnik meg, míg a szerződés felbontása esetében a szerződés megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal, és a már teljesített szolgáltatások visszajárnak. Ezzel a felek olyan helyzetet kívánnak teremteni, mintha a szerződést meg sem kötötték volna. A szerződés előtti állapot visszaállítása során a Ptk. előírásai alapján az érvénytelenség jogkövetkezményeire vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. A visszaszolgáltatási kötelezettség tehát a szerződés megkötésének időpontjától esedékes. A már megtörtént teljesítés nem érvénytelené, hanem hatálytalanná válik, hiszen a korábbi teljesítés utólag veszi el jogalapját.

A perbeli esetben a felek közös megegyezésük alapján a szerződést felbontották és abban állapodtak meg, hogy a már teljesített szolgáltatásokat visszaadják, így a felperes részére a Vevő kiszolgáltatja a repcemagokat. Ennek megtörténte hiánya nem a felek magatartásán múlt, hanem egy harmadik fél közbeavatkozása miatt nem ment teljesedésbe. Az azonban nem tagadható, hogy a szerződés ténylegesen felbontásra került. Ezért nem alapos az adóhatóság azon álláspontja, hogy az eredeti állapot, vagyis a repcemagok kiszolgáltatása okán az ténylegesen nem történt meg. Az ítélet tábla jogerős ítélete alapján megállapítható, hogy a Vevő szerződésszegése miatt került sor a szerződés felbontására. A kötelezett késedelembe esett, melynek folytán az eladó nem a teljesítés további követelése mellett döntött, hanem a szerződés felbontását kezdeményezte.

A Bíróság ítéletének 22. és 25. pontjának összevetése alapján azt a következtetést lehet levonni, hogy ha a vételár teljes vagy részleges meg nem fizetésére azért kerül sor, mert a felek közötti jogviszony megszűnés folytán az eladó a vételár megfizetését már nem követelheti, az adóalap csökkentésre való

jogosultság fennáll. A fenti szempontok alapján elemezve az adózó és Vevője között létrejött szerződést és felbontását illetően az volt a Kúria álláspontja, hogy biztosítani kell a HÉA irányelv 90. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott adóalap-csökkentési lehetőséget. Erre figyelemmel a Kúria a HÉA irányelv 90. cikkének (1) bekezdése alkalmazásával döntött arról, hogy a felperest megilleti az adóalap csökkentése tekintettel arra, hogy az áru ellenértéke részére nem került megfizetésre, és azt a szerződés megszűnése (felbontása) folytán már nem is követelheti.

Nem helytálló az az adóhatósági és elsőfokú bírósági álláspont, hogy a szerződés felbontása kapcsán új gazdasági esemény jött létre a felek között és ezért áfa-fizetési kötelezettség keletkezett. A felek csak a korábbi meghíusult teljesítés következményeit kívánták rendezni a szerződés felbontása útján. Erre figyelemmel a Kúria a HÉA irányelv 90. cikkének (1) bekezdése alkalmazásával döntött arról, hogy a felperest megilleti az adóalap csökkentése tekintettel arra, hogy az áru ellenértéke részére nem került megfizetésre, és azt a szerződés megszűnése (felbontása) folytán már nem is követelheti.

### **Kfv.V.35.436/2014/5.**

*Önmagában a vételár teljes vagy részleges meg nem fizetése nem ad alapot az általános forgalmi adóalap csökkentésére.*

Az Európai Unió Bíróságának állandó ítélkezési gyakorlata értelmében valamennyi olyan esetben, amikor valamely irányelv rendelkezései a tartalmuk alapján feltétlenek és kellően pontosak, azokra a magányszemélyek a tagállammal szemben hivatkozhatnak (C-397/01-C-403/01, C-176/12.). Valamely uniós rendelkezés akkor feltétlen, ha olyan következtetést fogalmaz meg, amely nem tartalmaz feltételt, és nem függ – végrehajtásában vagy hatályában – az Unió intézményeinek vagy a tagállamoknak semmilyen jogi aktusától (C-317/05.).

A 2006/112/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 90. cikk (1) bekezdése, amely a csökkentés összegének meghatározásához szükséges intézkedések tekintetében mérlegelési teret enged a tagállamoknak nem érinti az e cikk szerinti esetekben az adóalap csökkentésének biztosítására irányuló kötelezettség egyértelmű és feltétlen jellegét. Teljesülnek tehát az Irányelv 90.cikk (1) bekezdése esetében a közvetlen hatály gyakorlásához szükséges feltételek, így az adóalanyok a nemzeti bíróságok előtt hivatkozhatnak erre az állammal szemben (C-337/13.,34-35.pontok, 40.pont). Az első fokú bíróság ezért e körben téves jogi álláspontot fejtett ki, de ítélete érdemét tekintve megfelel a felek közötti jogvita eldöntésére irányadó közösségi és nemzeti jogi szabályozásnak és az Európai Unió Bírósága által C-337/13. számú ügyben kifejtett jogértelmezésnek is, a következők miatt:

Az Irányelv 90. cikk (2) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek a 90. cikk (1) bekezdése szerinti szabálytól az ügylet árának teljes vagy részleges meg nem fizetése esetén. Az adóalanyok ezért nem hivatkozhatnak az Irányelv 90. cikkének (1) bekezdése alapján adóalapjuk csökkentéséhez való jogra a vételár meg nem fizetése esetében, ha az érintett tagállam az Irányelv 90. cikk (2) bekezdésében előírt eltéréssel kíván élni. Az „olyan nemzeti rendelkezést, amely adóalapot csökkentő esetek felsorolásakor nem említi az ügylet árának meg nem fizetését, úgy kell tekinteni, hogy a tagállam élt a ... 90. cikk (2) bekezdése szerint számára biztosított eltérési lehetőséggel” (C-337/13. 23-24.pontok).

Magyarország élt a számára biztosított eltérési lehetőséggel, mivel a 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 77.§ (1) -(3) bekezdései szerinti nemzeti szabályozásban a teljes vagy részleges nemfizetés esetén nem ad lehetőséget az adóalap utólagos csökkentésére. A behajthatatlan követelésre jutó áfa tekintetében adóalap csökkentésére a nemzeti jogszabály, az általános forgalmi adóról szóló 1992.évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: régi Áfa tv.) 68.§-a csak 1997. január 1-éig adott lehetőséget. A régi Áfa tv. 68.§-át hatályon kívül helyező jogszabály alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt pedig az Alkotmánybíróság a 41/1997. (VII.1.) AB határozatában elutasította. Ez az AB határozat a döntés indokaként utal az Irányelvet megelőzően hatályos közösségi jogra és arra is, hogy az adócsökkentési lehetőség az állam részéről biztosított olyan kedvezmény, amelynek megadása a törvényhozás mérlegelési jogkörébe tartozik.

A közösségi jog szabályai értelmében különbséget kell tenni a tekintetben, hogy a vételár teljes vagy



részleges meg nem fizetésére a teljesítés megghiúsulása, illetve elállás miatt került-e sor, vagy a nemfizetés nem a teljesítés megghiúsulásának, illetve az elállásnak a következménye, mivel önmagában a vételár meg nem fizetése nem helyezi vissza az ügyletben részt vevő feleket az eredeti helyzetükbe (C-337/13. 25.27. pontok).

Az adózó az általa kiszámlázott, de meg nem fizetett vételárrész áfa összegével nem csökkentheti az adóalapját. A rendelkezésre álló adatok szerint ugyanis nem a teljesítés megghiúsulása, és nem is szerződéstől való elállás az oka a fogyasztók felé kiszámlázott vételár meg nem fizetésének, és Magyarország élt az Irányelv 90.cikk. (1) bekezdésében biztosított jogával akkor, amikor az Áfa tv. 77.§-a szerinti szabályozásban – önmagában az ügylet árának meg nem fizetése miatt – nem biztosított lehetőséget adóalap csökkentésre. Az adóhatóság ezért a nemzeti és a közösségi joggal összhangban álló, jogszerű határozatot hozott akkor, amikor nem fogadta el a felperes önellenőrzési bevallását.

### **Kfv.III.37.040/2014/9.**

*A dohánytermék adójegyten történő árfeltüntetetés kielégíti a jogszabályi előírásokat.*

A Kúriának abban kellett döntenie, hogy a felperes megsértette-e a dohánytermékek árfeltüntetetésére irányadó szabályokat, avagy nem.

A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény 98.§ (1) bekezdése szerint a dohánygyártmány szabadforgalomba bocsátása kizárólag olyan adójeggyel ellátva megengedett, amelyen a kiskereskedelmi eladási ár feltüntetésre került. A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) 14.§ (3) bekezdése értelmében az eladási árat, az egységárat, illetve a szolgáltatás díját egyértelműen, könnyen azonosíthatóan és tisztán olvashatóan kell feltüntetni.

A 4/2009. (I.30.) NFGM-SZMM együttes rendelet (a továbbiakban: együttes rendelet) 2.§ (1) bekezdése szerint a termék eladási árát

a) a terméken, annak csomagolásán vagy a termékhez egyéb módon rögzítve, vagy

b) a közvetlenül a termék mellett elhelyezett egyedi árkiíráson, vagy a fogyasztó számára a megvenni kívánt termék kiválasztásakor könnyen hozzáférhető árjegyzéken

kell feltüntetni.

Az együttes rendelet kifejezetten vaglyagosságot határoz meg; vagy a csomagoláson vagy a termék mellett elhelyezett egyedi árkiíráson, árjegyzéken kell feltüntetni az árat. A „vagy” kötőszót helyesen értelmezve elegendő az egyik előírt magatartást végrehajtani és ezzel az együttes rendelet 2.§ (1) bekezdés b) pontjában előírt követelmény teljesül. Ezt meghaladóan az Fgytv. 14.§ (3) bekezdésében megfogalmazott előírás nem értelmezhető úgy, hogy ezzel a jogalkotó további árfeltüntetést követelt meg a dohánytermék forgalmazása esetén.

A Kúria nem osztotta az alperes és az elsőfokú bíróság álláspontját a dohánytermék eladási árának külön feltüntetése szükségességéről. A vásárló nincs elzárva a tájékozódástól, ez az elvárható és tudatos vásárlói magatartás része. Egy külön elhelyezett, figyelemfelhívó dohányáru árfeltüntetetés nem áll összhangban az 98/6/EK Európai Parlamenti és Tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv), sem az Fgytv., sem az együttes rendelet előírásaival, sem a jogszabályok céljából, sem tételes normáiból nem vezethető le. Az adójegyten kívüli árfeltüntetetés indokolatlan, szükségtelen, a nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény céljaival ellentétes figyelemfelhívást eredményezhet. A dohányterméket megvenni kívánó vásárló tisztában kell hogy legyen a termék árával, mivel ahhoz minden kereskedelmi egységben azonos áron juthat hozzá. A perbeli esetben a cigaretta dobozokban került eladásra, ezért a termék eladási ára megegyezik az egységárral.

### **Kfv.III.37.083/2014/8.**

*A fogyasztók szempontjából lényeges körülmény, hogy nem várható el az átlagos fogyasztótól, hogy*

*utána járjon a hivatkozott reklám tartalmának, hogy abban nem bízva, azt keresse, kutassa.*

A felülvizsgálati kérelemben megfogalmazott előzetes döntéshozatali eljárásra vonatkozó kezdeményezéssel kapcsolatban a Kúria a következőket állapította meg. Nem kell előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni akkor, ha az értelmezés irreleváns a perbeli jogvita eldöntése szempontjából, vagy ha az uniós jog olyan egyértelmű, hogy nem merül fel kétség a szabályt illetően (acte claire doktrína, CILFIT ügy, C-566/07.).

A felperes által indítványozott kérdések arra irányultak, hogy hogyan kell értelmezni a vonatkozó uniós jogot olyan esetben, amikor felperes által kínált szolgáltatások igénybevétele a fogyasztók gazdasági érdekében hátrányos változást nem eredményeznek, illetve a felperesi kereskedelmi gyakorlat hatására a fogyasztó tisztán előnyös helyzetbe kerül. A felperes indítványa téves feltételezésen alapult, mert a megállapított tényállás éppen az, hogy a fogyasztók gazdasági érdekében bekövetkezett hátrányos változás a megtévesztő tájékoztatásra figyelemmel, és a fogyasztók a kereskedelmi gyakorlat folytán nem kerültek „tisztán előnyös” helyzetbe. Ebből következik, hogy a feltenni indítványozott kérdésekre adott válaszok, nem hatottak volna ki az ügy érdemére, így az indítványt el kellett utasítani.

A Kúria megjegyzi továbbá, hogy a a felperes által hivatkozott európai bírósági esetjog (1993-2007 közötti esetek) kivétel nélkül a 2005/29 EK irányelv (a továbbiakban: UCP irányelv) hatályba lépése előtti szabályozásra vonatkoztak.

### **Kfv.III.37.215/2014/8.**

*Hulladékgazdálkodási bírság kivetésének jogszerűsége felülvizsgálatához a bizonyítási eljárás adatainak értékelése, összevetése szükséges, az alkalmazandó jogszabályokkal való összevetés sem mellőzhető.*

A 2008/98. EK irányelv 11. cikkének idézése nem tekinthető jogi indokolásnak, az a hazai joganyagba a felülvizsgált eljárás időszakában még nem volt beépítve és közvetlenül a perbeli ügyre vonatkoztatva alkalmazható sem volt. Azt, hogy ezt 2013. január 1-től a jogalkotó hazai jogszabályba is beépítette, nem tette a felülvizsgált határozatokat jogszabálysértővé.

### **Kfv.III.37.745/2014/6.**

*I. A természetvédelmi törvény a vadonélő madarak mellett vonatkozik a fogságban született és tenyésztett madarakra is, ebben a körben Magyarország élt tagállami jogalkotói szabadságával.*

*II. Az ítéletben foglalt döntésnek ki kell terjednie valamennyi kereseti kérelemre.*

A védett és fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001 (V.9.) KÖM rendelet 2. számú melléklete szerint a süvöltő Magyarországon védettnek minősülő állatfaj. Az 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 43.§ (2) bekezdésének értelmében a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges többek között a védett állatfaj egyedeinek birtokban tartásához, idomításához, adás-vételéhez, egyedének külföldre viteléhez, onnan történő behozatalához. A 348/2006. (XII.23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet1.) 4.§ (2) bekezdés a) pontja kimondja, hogy védelemben részesülő állatfaj egyedének a tartása, hasznosítása, illetve bemutatása a 3. bekezdésben foglalt kivétellel természetes személy részére akkor engedélyezhető, ha tevékenysége közérdeket szolgál. A közérdek definícióját a Rendelet 1. 2.§ c) pontja határozza meg.

A természeti érték fogalmát a Tvt. 4.§ a) pontja rögzíti, mely kiterjed a védett természeti értékre is. A Tvt. 78.§ (4) bekezdése szerint a jogellenesen szerzett, birtokban tartott védett természeti értéket – ha az nem áll állami tulajdonban – a természetvédelmi hatóság birtokát ideiglenesen elvonja (a továbbiakban: lefoglalás) vagy birtokát véglegesen elvonja és azt állami tulajdonba veszi (a továbbiakban: elkobzás). Az elkobzott védett természeti értékekkel kapcsolatos intézkedésekről a 19/1997. (VII.4.) KTM rendelet rendelkezik.

A Kúriának először abban kellett döntenie, hogy a perbeli fogságban született és nevelkedett egyedekre alkalmazhatók-e a fent hivatkozott jogszabályok, nemleges válasz esetén ugyanis az elkobzás jogalapja nem áll fent.

A kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló 41/2010. (II.26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet 2.) 1.§ (1) bekezdése értelmében e rendelet alkalmazási köre a kedvtelésből tartott állatok tartására és forgalmazására terjed ki. Ugyanakkor a 2.§ (2) bekezdése kimondja, hogy a védett állatfajok védelmére, tartására, hasznosítására és bemutatására vonatkozó részletes szabályokról szóló külön jogszabály hatálya alá tartozó állatfajok egyedeire a külön jogszabályban meghatározott rendelkezések az irányadók. Mivel a süvöltő védett állatfajnak minősül, ezért a Rendelet 2. nem alkalmazható ezen állatfaj egyedeire akkor sem, ha azok fogságban születtek.

Az Alkotmánybíróság a 28/1994. (V.20.) AB határozatában kimondta, hogy a környezetvédelemhez való alapjog szoros összefüggésben áll az élethez való joggal, alanyaként valójában az emberiséget lehet megjelölni. Az élet természeti alapjainak véges volta és a természeti károk jelentős részének visszafordíthatatlansága miatt ennek az alapjognak a védelméről más jogokhoz viszonyítva fokozott szigorúságnak kell érvényesülnie. Emiatt a környezetvédelemhez való jog érvényesülésében nem lehet a gazdasági és társadalmi körülményektől függő olyan minőségi és mennyiségi hullámozást megengedni, mint a szociális és kulturális jogokéban, ahol a körülmények megkívánta megszorítások később orvosolhatók. A környezethez való jog érvényesítése alkotmányosan megköveteli azt, hogy az állam az előírt védelmi szinttől csakis olyan feltételekkel léphessen vissza, amikor alanyi alapjog korlátozásának is helye lenne.

Az Alkotmánybíróság a 485/E/2003. AB határozatában döntött arról az indítványról, mely a Tvt. és a Rendelet 1. azon rendelkezéseit támadta, amelyek nem állapítanak meg eltérő szabályokat a természetből származó és a több generáció óta fogságban tenyésztett állatok tartására, tenyésztésére és hasznosítására. A testület az indítványokat nem tartotta megalapozottnak. Rögzítette, hogy amennyiben a védett állatfajok egyedeivel bárki korlátozás nélkül rendelkezhetne arra a hivatkozással, hogy nem természetes körülmények között élő, hanem tenyésztett egyedekről van szó, akkor nem garantálható, hogy a Magyar Állam – a nemzetközi egyezményekből és a közösségi jogból is eredő – állami felelőssége által megkövetelt szinten biztosítsa a védett fajok védelmét. Ezzel a védett fajok megővéséhez fűződő köz- és állami érdek aránytalan és indokolatlan sérelmet szenvedne.

Az Alkotmánybíróság az indokolás III/7. pontjában tanulmányozta a vonatkozó európai jogi szabályokat és azok joggyakorlatát. Kifejtette, hogy a vadon élő madarak védelméről szóló – korábbi – irányelv alkalmazása kapcsán „a vadon élő” fordulat nem jelenti azt, hogy egészen más szabályokat kellene alkalmazni a tenyésztett, illetve a fogságban született egyedek esetében. A C-480/03. számú ügyben hozott európai bírósági ítélet a fogságban született példányokra nem zárta ki az irányadó európai uniós jog rendelkezéseivel analóg szabályok alkalmazását, de elismerte ebben az államok jogalkotói szabadságát. Az Alkotmánybíróság – figyelembe véve a Bizottság 865/2006. EK rendeletének XIII. fejezetében írtakat is – azt rögzítette, hogy a védett madarak kereskedelmének korlátozását illetően a vadon élők és a fogságban született példányok között a közösségi jogalkotó is éppen, hogy minél kevesebb különbséget kíván tenni.

A Kúria a fentiek mellett kiemelt jelentőséget tulajdonít az Európai Bizottság Környezetvédelmi Főigazgatóságának Brüsszelben kelt 20/02/2013. számú iratának, melyben a Főigazgatóság kifejtette, hogy az Európai Bíróság joggyakorlatának fényében a tagállamok jogalkotói szabadsága körébe tartozik a fogságban született és nevelt madarakra vonatkozó nemzeti szabályok megalkotása. E jogalkotói szabadság alapján a tagállamok akár úgy is dönthetnek, hogy a vadon élő madarakra vonatkozó szabályozásra analóg szabályokat alkalmaznak a fogságban nevelt egyedekre is.

A Kúria álláspontja szerint Magyarország élt ezen jogalkotói szabadságával, a Tvt. és a Rendelet 1. nem csak a vadon élő, hanem a fogságban született és tenyésztett egyedekre is vonatkozik, az ezzel ellentétes felperesi álláspont nem jogszerű.

### **Kfv.III.37.755/2014/6.**

*A CPL (kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély) szakszolgálati engedélyhez szükséges elméleti*

*ismereti vizsga nyelve az angol. Ez a vizsgázók nyelvhasználathoz fűződő alkotmányos jogát nem sérti.*

Az 1178/2011/EU. rendelet módosításáról szóló 2012. március 30-i 290/2012/EU rendelet ARA.FCL.300 „Vizsgáztatási eljárások” részében rögzítette, valamint a 32/20096. (VI.30.) KHEM rendelet (a továbbiakban: KHEM rend.) 3. számú melléklet j) fejezete is tartalmazta a vizsga nyelvére vonatkozó szabályozást.

Eszerint az elméleti, ismereti vizsgáztatást végző légi közlekedési hatóságnak kötelessége tájékoztatnia a kérelmezőket, valamint a leendő kérelmezőket az egyes szakszolgálati engedély, jogosítás típus megszerzéséhez szükséges vizsga nyelvről. Az elméleti vizsgákat – szakszolgálati engedélytől, jogosítástól függően – magyarul, illetve angol nyelven tehetik le a növendékek. A vitorlázó-repülőgép, balonpilóta és magánpilóta szakszolgálati engedély megszerzéséhez magyarul tehetnek vizsgát, a légi társasági pilóta szakszolgálati engedély (ATPL), a kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély (CPL) és a műszerjogosítás (IR) megszerzése érdekében angol nyelven kell vizsgáznuk a jelentkezőknek. A vizsgafeltételek háttérrendezéséből következően az elméleti vizsgakérdéseket az EASA által kezelt Európai Központi Kérdésbankból (a továbbiakban: ECQB) kell kiválasztania a hatóságnak, amely a tagállamok nyelvein nem kerül kiadásra, kizárólag angolul. A HO-04 tájékoztató kiadvánnyal tehát a légi közlekedési hatóság a jogszabályon alapuló tájékoztatási kötelezettségének tett eleget, amikor a vizsgázók számára a legfontosabb információkat összegyűjtötte és egy helyen közölte, tájékoztatást adva többek között arról is hogy az elméleti vizsgákat – a szakszolgálati engedélytől, jogosítástól függően – milyen nyelveken lehet letenni. Ez a CPL szakszolgálati engedélyhez szükséges elméleti ismereti vizsga esetén az angol nyelv.

Az alperesi hatóságok nem a tájékoztató kiadványra mint jogforrásra alapították határozataikat, hanem a KHEM rend.-ben és a 290/2012/EU rendeletben foglaltakra. A 290/2012/EU rendelettel módosított 1178/2011/EU. rendelet alkalmazásának időpontjától, azaz 2012. április 8-tól a CPL, ATPL és IR elméleti vizsgára jelentkezőknek – függetlenül az általuk elvégzett tanfolyam nyelvétől – angol nyelven kellett megkezdeni és teljesíteni a vizsgát. Erre vonatkozóan az alperes tájékoztatási kötelezettségének a jogszabályi előírásnak megfelelően eleget tett. A formai követelményeket illetően a jogszabály nem tartalmaz konkrét előírásokat, így azt sem, hogy annak a hatósági döntésekkel szemben támasztott alaki és tartalmi követelményeknek meg kell felelni.

Az Európai Unió szakmai követelményrendszerének való folyamatos megfelelés, a kiadott engedélyek egyenértékűségének megtartása érdekében a közösségi jogszabályoknak megfelelő vizsgáztatási rendszert, a szakmaiságnak megfelelő követelményrendszert kell fenntartani a hatóságnak, ennek része az az objektív rendszer amely a tagállamok erre jogosított hatóságainál egyező tartalmú kérdésbank használatával történik. A nyelv és a repülés szakma nem választható szét egymástól, az szorosan összefügg, így azon pilóták esetében, akik nem „saját maguknak” repülnek, hanem kereskedelmi, légi társasági pilótaként kívánnak tevékenykedni, angol nyelven szükséges alkalmasságukat bizonyítani. Az EASA, továbbá az általa felügyelt tagállami közlekedési hatóságnak közös feladata és felelőssége, hogy a légi közlekedés biztonsága fenntartható legyen, amelybe beletartozik az, hogy az adott hatóságok milyen képzett és felkészült szakembereket engednek tevékenykedni, a nemzetközi légi közlekedésben. A CPL szakszolgálati engedély megszerzéséhez szükséges elméleti vizsgán a légi közlekedési hatóság által megfelelőnek tartott nyelv – minderre is tekintettel – az angol.

**Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei**

**1. Harrison McKee Magyarország elleni ügye (22.840/07. sz. ügy)<sup>2</sup>**

A kérelmező, akit az eljárás során mindvégig egy magyar ügyvéd képviselt, 2003-ban indított polgári peres eljárást egy Fővárosi Főügyészségen dolgozó ügyész, maga a Fővárosi Főügyészség és a Legfőbb Ügyészség ellen, azt állítva, hogy az ő személyiségi jogait megsértették. A kérelmező különösen azt sérelmezte, hogy az ellene folytatott büntetőeljárás során az ügyész által a Pesti Központi Kerületi Bíróságnak küldött levél hamis információkat tartalmazott róla, és ezért sértette a becsülethez, méltóságához és jóhírnévhez való jogát. Az eljárás tárgyából adódóan a kérelmező az Itv. akkor hatályos 64. §-a alapján mentes volt az illeték előlegezése alól.

A kérelmező utóbb módosította a keresetét, és 390 millió forint nemvagyoni kártérítést követelt a személyiségi jogai megsértése miatt. Úgy tűnik, hogy a követelt összeg inkább annak kifejeződése volt, hogy a kérelmező személyesen mennyire becsüli jóhírneve értékét, mint egy, a vonatkozó joggyakorlatból levezethető összeg; a kérelmező azonban az ezt követő eljárásban fenntartotta az igényét.

A Fővárosi Bíróság 2005. szeptember 22-én ítéletet hozott. A Fővárosi Főügyészség tekintetében az eljárást megszüntette, mivel nem volt perbeli jogképessége. Ami a fennmaradó követeléseket illeti, megállapította, hogy a kérelmező jogát hírnevét megsértették az ügyész állításai, és kötelezte az ügyészt, hogy adjon elégtételt a kérelmezőnek. A kérelmező kártérítési igényét azonban elutasította, megállapítva, hogy eltúlzott volt de ettől függetlenül sem tudta bizonyítani, hogy bármiféle tényleges kár érte volna. A bíróság alkalmazta az Itv. 39. §-át és kötelezte a kérelmezőt, hogy fizessen meg 879.000,-forint eljárási illetéket. E szabály szerint az adott időszakban az illeték összege polgári ügyekben a pertárgy értékének 6% -a , de legalább 15.000,-forint, legfeljebb 900.000,-forint volt. Egy ezt követő, a perköltség tárgyában hozott kiegészítő határozatában a bíróság elmagyarázta, hogy a törvény az elutasított keresettel arányos illeték megfizetését követeli meg, és észlelte, hogy a kérelmező igénye messze meghaladta a hasonló ügyekben rendszerint megítélt összeget.

A mindkét fél fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéletábró az elsőfokú ítéletet 2006. október 3-án helybenhagyta. A költségek tekintetében a bíróság fenntartotta az elsőfokú bíróság álláspontját, vagyis azt, hogy a kérelmezőnek az elutasított kereset-rész százalékában kell viselnie a költségeket, és kötelezte a kérelmezőt 900.000,-forint fellebbezési illeték viselésére.

Az alperes a Legfelsőbb Bíróságtól a jogerős ítélet felülvizsgálatát kérte, azzal érvelve, hogy az ügyész büntetőeljárás során kifejezett állítása nem sértheti a vádlott személyiségi jogait, még ha azok rá nézve sérelmesek is. A Legfelsőbb Bíróság 2007. július 7-ei határozatával a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a keresetet teljes egészében elutasította. Úgy találta, hogy az ügyész véleményét a kérelmező elleni büntetőeljárással összefüggésben fejezte ki, és ezért az ügyészi jogköre törvényes gyakorlásának minősül. A Legfelsőbb Bíróság a kérelmezőt összesen 1.836.000,-forint első-másodfokú és felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére kötelezte az elvben az Itv. 42. §-a, 46.§-a és 50. §-a alapján alkalmazandó 4.300.000,-forint együttes összeg helyett.

A kérelmező – az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkére hivatkozással – azt sérelmezte, hogy keresetének elutasítását követően túlzott mértékű illetéket kellett fizetnie. A Bíróság álláspontja szerint a kérelmet az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése alapján kellett megvizsgálni.

A Bíróság emlékeztetett arra, hogy az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdése a „bírósághoz való jogot” – amely a hozzáférési jog egyik vetülete – a tisztességes eljáráshoz való jog alkotóelemeként foglalja magában. Ez a jog azonban nem abszolút. Természeténél igényli az állami szabályozást, és hallgatólagosan megengedett korlátozásoknak lehet alávetve. Ezek a korlátozások azonban nem korlátozhatják vagy csökkenthetik egy személy hozzáférését olyan módon vagy olyan terjedelemben,

<sup>2</sup>Az ítélet 2014. október 13-án vált véglegessé.

amely a jog lényegi tartalmát sértik.

Az a követelmény, hogy illetéket fizessenek a bíróságoknak azon igényekkel kapcsolatban, amelyek elbírálását kérik tőlük, nem tekinthető a bírósághoz fordulás joga olyan korlátozásának, amely önmagában összeegyeztethetetlen lenne az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésével. Ugyanakkor az illeték összege egy adott ügy különleges körülményeinek fényében értékelve ideértve a kérelmező fizetőképességét és az eljárásnak a szakaszát, amelyben a korlátozást alkalmazzák, olyan tényezők, amelyek alapját képezik annak a döntésnek, vajon egy személy gyakorolhatta-e a bírósághoz fordulás és „bíróság általi tárgyalás” jogát.

A jelenlegi kérelem egy olyan illetékfizetéssel kapcsolatos, amely nem volt előfeltétele az ügy elbírálásának. A kérelmező tárgyi illeték-feljegyzési jog kedvezményében részesült, ezért nem kellett előlegeznie az illetéket az eljárás megindításának előfeltételeként, és csak akkor volt köteles megfizetni az illetéket, ha részben vagy egészben pervesztes lesz, az elutasított kereset-résszel arányosan. Az illetéket csak az elsőfokú eljárás befejezésekor állapították meg – a másodfokú és a felülvizsgálati eljárás költségeivel növelten – és csak akkor lett esedékes, amikor az ítéletek jogerőre emelkedtek, vagyis a Legfelsőbb Bíróság ítéletének kézbesítését követően. A kérelmező tehát "hozzáfért" az eljárás minden szakaszához, a bíróságok érdemben vizsgálták az ügyét, és kötőerővel bíró ítéleteket hoztak.

E tekintetben a Bíróság emlékeztetett arra, hogy az Egyezmény célja nem elméleti vagy látszólagos jogok biztosítása, hanem olyan jogoké, amelyek gyakorlatiak és hatékonyak. Ez különösen így van a bírósághoz fordulás joga tekintetében, figyelemmel a tisztességes eljárás demokratikus társadalomban elfoglalt kiemelkedő helyére. A gyakorlatban egy figyelemreméltó pénzügyi teher kiszabása az eljárás befejezésekor ugyancsak a bírósághoz fordulás jogának korlátozásaként működhet. A kérelmezővel szembeni költségviselésre vonatkozó rendelkezés ilyen korlátozásnak minősül.

Amint azt a Bíróság korábban kimondta, egy ilyen korlátozás nem lesz összeegyeztethető az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésével, ha nem követ törvényes célt, vagy nincs ésszerű oksági kapcsolat az alkalmazott eszköz és az elérni kívánt cél között. A Szerződő Államok rendelkeznek bizonyos mérlegelési jogkörrel ebben a tekintetben, de a végső döntés az Egyezmény követelményeinek betartását illetően Bíróságé. A Bíróságnak ezért meg kell vizsgálnia, hogy sikerült-e ezt a jelen ügyben elérni.

Ami az általános perköltség-viselési szabályok célját illeti, a Bíróság korábbi esetjogában elfogadta: azok összeegyeztethetők az általános igazságszolgáltatással, például, hogy biztosítsák a bírósági rendszer működését, az alaptalan keresetektől elrettentő hatásuk legyen, ami elfogadható összeegyeztethető az Egyezmény 6. cikkével. A Bíróság nem lát okot arra, hogy eltérően ítéljen a jelen esetben.

Ami a korlátozás arányosságát illeti, a Bíróság előjáróban kiemelte: a kérelmező a Ptk. 84. §-ának (1) bekezdése alapján indított pert, állítva, hogy megsértették a személyiségi jogait, kérve a hazai bíróságokról a jogsértés megállapítását, az alperesek elégtétel adására és 390 millió forint kártérítés megfizetésére kötelezését, végül a Legfelsőbb Bíróság határozatával valamennyi keresetet elutasította.

Az első- és másodfokú eljárásban a bíróság úgy ítélte, hogy a kérelmező keresete 97% volt sikertelen, és az általa fizetendő bírósági illetéket az elutasított kereset-résszel arányban állapították meg. Ezek a bíróságok a fizetendő összeget a bírósági szintenként megállapította törvényi maximum alapján állapították meg, az együttes összeg ennek ellenére jelentősen kevesebb volt, mint a pertárgyérték 6%-ának és 8%-ának együttes összege; az Itv. 42. és 46. §-ára hivatkozva 897.000 forintot, illetve 900.000 forintot róttak ki a kérelmezőre. Ezt követően a Legfelsőbb Bíróság a teljes, háromszintű bírósági illeték összegét összesen 1.836.000,-forintban állapította meg.

A Bíróság ezzel kapcsolatban emlékeztetett: annak érdekében, hogy meghatározzák, vajon egy személy gyakorolhatta-e a bírósághoz való fordulás jogát, a kirótt illeték összegét egy adott ügy különleges körülményeinek fényében kell értékelni, ideértve a kérelmező fizetőképességét és az eljárásnak a szakaszát, amelyben a korlátozást alkalmazták. A Bíróság e tekintetben kiemelte, hogy az egyéni kérelmekből származó ügyekben nem az a feladata, hogy elvontan vizsgálja a hazai jogot, hanem hogy vizsgálja azt a módot, ahogyan azt a kérelmezőre alkalmazták. A kérelmező esetében a

Bíróság jelentősnek találta azt, hogy a Legfelsőbb Bíróság az együttes illeték összegét nagyjából 2.464.000,-forintban állapította meg, ami kevesebb, mint a törvényi maximum, amelyet a kérelmező ügyében elvben alkalmazni kellett volna.

Az igaz, hogy az eljárás elhúzódása, illetve az Államnak betudható jogellenes előzetes letartóztatás miatti kártérítési ügyekkel összefüggésben a Bíróság megállapította, hogy a perköltséggel kapcsolatos szabályoknak el kell kerülniük azt, hogy túlzott terhet rakjanak a peres felekre, amikor keresetük megalapozott, minthogy ellentmondásos, hogy különböző adók kirovása révén az állam az egyik kezével elveszi azt, amelyet a másik kezével ad. Ugyanakkor a Bíróság észlelte: annak a következtetésnek a levonásakor, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették, tekintettel volt ezen ügyek különleges körülményeire, nevezetesen, hogy a bírósági illetékek meghaladták a megítélt követelés összegét, annak megállapítása ellenére, hogy a kérelmező olyan kárt szenvedett, amely állam általi kártérítést igényelt, értéktelenné téve a jogorvoslatot. Hasonló megfontolásokat alkalmazott az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkével összefüggésben, ahol az állam köteles volt kártalanítást fizetni a kisajátításért, de a bírósági illetékek annyira magasak voltak, hogy azok a kártalanítás teljes hiányát eredményezték.

A Bíróság úgy ítélte, hogy az arányosság kérdésének vizsgálata során ezt az esetet meg kell különböztetni azoktól, ahol a bírósági illetéket az állam elleni, megalapozott igények kapcsán számítják fel. A jelen ügyben a kérelmező keresetét teljes egészében, érdemben utasították el, ezért az államnak a hatóságainak betudható sérelem kompenzálására vonatkozó köteletségének kérdése nem merül fel.

A Bíróság kiemelte továbbá a Kormányzat azon álláspontját, amely szerint a kérelmező maga is felelős azért, hogy jelentős összegű illeték fizetésére kötelezték, minthogy keresetében eltúlzott mértékű összeget jelölt meg; a kérelmező igénye alaptalan és nagyon eltúlzott volt, elmulasztotta bármilyen módon bizonyítani az állított károkat, és hogy mindvégig jogi képviselővel járt el, akinek ismernie kellett a vonatkozó esetjogot és a kereset alaptalan jellegét. A Bíróság nem látott okot kételkedni abban, hogy a kérelmező az ügyvédje segítségével meg tudta volna határozni, mekkora lett volna az ügyben az „ésszerű” igény, és így a sikertelen kereset esetén fizetendő illeték összege. Ebben a tekintetben hangsúlyozni kell: nem várható el, hogy azok a kérelmezők, akik szándékosan megnövelik kártérítési igényük értékét, teljes egészében mentesüljenek az illetékfizetési kötelezettség, illetve az ésszerű összegű perköltségekhez való hozzájárulás követelménye alól.

A Bíróság végül megjegyezte: a magyar jogban különböző eljárási megoldások léteznek annak elkerülésére, hogy túlterheljék a peres feleket, beleértve az illeték összegére vonatkozó felső határt. Sőt, azok a peres felek, akik nem tudják fizetni a perköltséget jövedelmi vagy vagyoni helyzetük miatt, jogosultak lehetnek teljes vagy részleges költségmentességre.

A fenti megfontolások alapján Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az illeték kirovásának a célja összeegyeztethető a jó igazságszolgáltatással, és hogy a hazai jogszabályok és eljárások megfelelő biztosítékokat nyújtanak arra, hogy ne jelentsenek aránytalan pénzügyi terhet a jóhiszemű igényérvényesítőkre, ezért nem lehet azt mondani, hogy a kérelmező bírósághoz forduláshoz való jogát nem megfelelő módon korlátozták volna. Az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdését tehát nem sértették meg.

## **2. Magyar László Magyarország elleni ügye (73.593/10. sz. ügy)<sup>3</sup>**

A kérelmező jelenleg szabadságvesztés büntetését tölti Szegeden. 2002-ben idős emberek sérelmére elkövetett rablás gyanúja miatt büntetőeljárás indult a kérelmező és társai ellen. Nem sokkal a bántalmazások után a sérülések eredményeként számos áldozat elhunyt. 2005 májusában a kérelmezőt bűnösnek találták emberölés, rablás és más bűncselekmények elkövetésében és tényleges életfogytiglani szabadságvesztésre ítélték. A másodfokú bíróság 2006 januárjában hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet; 2008 novemberében a kérelmezővel szemben a korábbival azonos tartalmú ítélet született, amelyet 2009 decemberében a másodfokú bíróság helybenhagyott, 2010 szeptemberében a Legfelsőbb Bíróság hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet.

3 Az ítélet 2014. október 13-án vált véglegessé.

A kérelmező sérelmezte – az Egyezmény 3. cikkére hivatkozással – azt, hogy kiszabott tényleges életfogytiglani szabadságvesztés büntetése embertelen és megalázó bánásmódnak minősül, mivel időtartama nem csökkenthető, továbbá – az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére hivatkozással – a büntetőeljárás eltúlzott időtartamát.

A Bíróság elismerte, hogy a súlyos bűncselekmények miatt elítéltekre kiszabható határozatlan időtartamú szabadságvesztés, ha ez szükséges a közösség védelme érdekében. Az Egyezmény 3. cikkét azonban úgy kell értelmezni, hogy az megköveteli a büntetés csökkenthetőségét abban az értelemben, hogy a nemzeti hatóságoknak meg kell engedni az életfogytiglani szabadságvesztés felülvizsgálatát annak értékelése érdekében, hogy vajon az életfogytiglanra ítélt előre léptek e olyan mértékben a rehabilitáció útján, hogy a további fogvatartásuk többé már nem igazolható. Továbbá, az életfogytiglanra ítélteknek fogvatartásuk kezdetétől kezdve joguk van tudni, hogy mit kell tenniük annak érdekében, hogy szabadon bocsássák őket, és milyen feltételekkel.

A Bíróság megkülönböztette a jelen ügyet a korábbi Magyarország elleni életfogytiglani szabadságvesztéssel kapcsolatos eljárástól, és kiemelte, hogy az egyéni elnöki kegyelem szabályozása és gyakorlata nem szavatol egy alaposabb vizsgálatot, ha nem egészül ki egy feltételes szabadlábra helyezés távoli, de valós lehetőségével. Először is, a magyar jogi szabályozás nem kényszeríti arra a hatóságokat vagy a köztársasági elnököt, hogy értékeljék amikor az életfogytiglanra ítélt kegyelmet kér, vajon a további fogvatartása indokolt-e. Másodszor, bár a hatóságokat terheli egy általános kötelezettség, hogy adatokat gyűjtsenek az életfogytiglanra ítéltől és hogy azt csatolják a kegyelmi kérvényéhez, a törvény nem ad semmilyen konkrét iránymutatást abban a tekintetben, hogy milyen jellegű szempontokat kell figyelembe venni az ilyen személyes részletek összegyűjtése és a kérelem elbírálása során. Végül sem az igazságügyminiszter, sem a köztársasági elnök nem köteles indokolni az ilyen kérelem tárgyában hozott döntését.

A fentiek alapján a Bíróság nincsen meggyőződve arról, hogy az elnöki kegyelem intézménye lehetővé tenné bármely elítélt számára, hogy tudja: mit kell tenniük annak érdekében, hogy szabadon bocsássák őket, és milyen feltételekkel. Továbbá a törvény nem biztosítja, hogy megfelelően átgondolják a rehabilitáció útján az életfogytiglanra ítélt által elért előrehaladást, bármennyire jelentős ez. A fentieket figyelembe véve a Bíróság véleménye szerint a kérelmező büntetésének időtartama nem tekinthető csökkenthetőnek, ami az Egyezmény 3. Cikke megsértésének minősül.

A Bíróság nem találta meggyőzőnek a Kormány érveit, mellyel az eljárás elhúzódását kívánta igazolni. Bár elismerte az ügy összetettségét, azonban álláspontja szerint az eljárás hossza elfogadhatatlan, így az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették.

A Bíróság a kérelmező javára 2.000,-Euro nem vagyoni kártérítést ítélt meg.

Egy ítélet, amelyben a Bíróság az Egyezmény sérelmét állapítja meg, nemcsak azt a kötelezettséget rója a tagállamra, hogy az érintetteknek egy bizonyos megítélt összeget igazságos elégtételként kifizessen, hanem azt is, hogy – a Miniszteri Bizottság felügyelete alatt – válassza ki azokat az intézkedéseket, amelyeket el kell fogadnia a hazai jogrendszerében, hogy véget vessen a Bíróság által megállapított jogsértésnek és orvosolja azt.

Jelen ügy egy rendszerhibát tárt fel, amely más hasonló kérelmekben is felmerülhet. Ezért jelen ítélet megfelelő végrehajtásához ezért elképzelhetőek hasonló kérelmek. Éppen ezért Magyarország köteles átalakítani – lehetőleg törvényhozási eszközökkel – a tényleges életfogytiglani szabadságvesztés felülvizsgálatának rendszerét. Az ilyen jellegű felülvizsgálat mechanizmusának biztosítania kell minden ügyben annak vizsgálatát, hogy vajon a további fogvatartás törvényes indokokkal igazolható-e és lehetővé kell tennie a tényleges életfogytiglanra ítélt számára, hogy előre lássák: mit kell tenniük annak érdekében, hogy szabadon bocsássák őket, és milyen feltételekkel.

A Bíróság hangsúlyozta, hogy a Szerződő Államoknak széleskörű mérlegelési joga van annak eldöntésében, hogy egyes bűncselekmények tekintetében milyen időtartamú szabadságvesztés a megfelelő. Az a pusztán tény tehát, hogy egy életfogytiglani szabadságvesztést teljesen le kell tölteni, nem teszi azt az Egyezmény 3. cikkével ellentétessé. A büntetés felülvizsgálatának kötelezettsége ezzel összhangban nem jelenti azt, hogy az elítéltet szükségképpen szabadon kellene bocsátani.



### **3. Benkó és Soósné Benkó Magyarország elleni ügye (17596/12 sz. ügy)<sup>4</sup>**

A kérelmező 2002. április 23-án keresetet indított a Budapesti XX. XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság előtt közös tulajdon megszüntetése iránt. A másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság 2007. november 22-én részítéletet hozott az ügyben. A kérelmező felülvizsgálati kérelme alapján a Legfelsőbb Bíróság 2008. június 25-én a részítéletet hatályon kívül helyezte, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasította. Az ügyet a Fővárosi Bíróság 2011. december 1-jén fejezte be (a kézbesítésre 2012. január 6-án került sor).

A kérelmező azt sérelmezte, hogy az eljárás hossza összeegyeztethetetlen az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésének "ésszerű idő" követelményével.

A figyelembe veendő időszak 2002. április 23-én kezdődött és 2012. január 6-án fejeződött be, így 9 évig és 8 hónapig tartott három bírósági szinten. Tekintettel az ilyen hosszadalmas eljárásra, ezt a panaszt elfogadhatónak kellett nyilvánítani.

A Bíróság már többször megállapította az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdésének sérelmét a jelen üggyhöz hasonló kérdéseket felvető ügyekben. Miután megvizsgálta az összes hozzá benyújtott anyagot, a Bíróság úgy ítélte, hogy a Kormányzat nem terjesztett elő olyan tényt vagy meggyőző érvet, amely alkalmas lenne rábírni arra, hogy más következtetésre jusson a jelen körülmények között. A tárgyban folytatott esetjogára tekintettel a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az eljárás hossza eltúlzott volt, és nem felelt meg az "ésszerű idő" követelményének. Ezzel összhangban az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették.

A Bíróság a kérelmező örökösének együttesen 4.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

## **Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei**

### **1. Meriam Margriet Jeunesse Hollandia elleni ügye (12.738/10. sz. ügy)<sup>5</sup>**

A suriname-i állampolgárságú kérelmező 1987-ben Suriname-ben megismerkedett egy szintén suriname-i származású férfival, akivel egy ideig együtt is élt. A férfi 1991-ben Hollandiába utazott, később holland állampolgárságot szerzett, melynek fejében suriname-i állampolgárságáról le kellett mondania. A kérelmező – vízumkérelmének ötszöri elutasítását követően – csak 1997. március 4-én, hozzátartozója meglátogatása céljából kapott rövid tartamú beutazási vízumot Hollandiába. A kérelmező 1997. március 12-én érkezett meg Hollandiába, ahonnan, annak ellenére, hogy vízuma 45 nap múlva lejárt, nem tért vissza Suriname-be, hanem továbbra is az országban maradt, 1999-ben pedig házasságot kötött volt élettársával. A kérelmezőnek és házastársának három gyermeke született, akik – édesapjukhoz hasonlóan – holland állampolgárok. A kérelmező 1997 és 2010 között öt alkalommal terjesztett elő tartózkodási engedély iránti kérelmet, sikertelenül: kérelmét az utolsó három alkalommal azért utasították el, mert nem rendelkezett a suriname-i holland külképviselet által kiállított ideiglenes tartózkodási vízummal. Mivel idézés ellenére nem jelent meg az idegenrendészeti hatóság előtt, 2010 áprilisában idegenrendészeti őrizetbe vették, majd 2010 augusztusában – tekintettel arra, hogy ekkor harmadik gyermekével volt várandós – szabadon bocsátották.

A kérelmező elsősorban amiatt élt panasszal, hogy a tartózkodási engedély kiadásának megtagadása sérti az Egyezmény 8. cikke által védett jogát. Sérelmezte, hogy nem mentették fel az alól a kötelezettség alól, hogy tartózkodási engedély iránti kérelme benyújtását megelőzően a suriname-i holland külképviselet által kiállított ideiglenes tartózkodási vízumot beszerezze.

A Bíróság gyakorlata szerint, ha a családi kapcsolat olyan időpontban jött létre, amikor az érintett személyek tisztában voltak azzal, hogy egyikük bevándorlási státusza miatt a családi életnek a befogadó állam területén való fenntartása kezdettől fogva bizonytalan, az állampolgársággal nem rendelkező családtag kiutasítása csak kivételes körülmények között valósítja meg a 8. cikk sérelmét. A Bíróság ezért azt vizsgálta, hogy a jelen ügyben fennállnak-e kivételes körülmények.

A Bíróság kiemelte, hogy a kérelmező 1997-es turista vízuma lejártát követően jogosulatlanul

4 Az ítélet 2014. október 13-án vált véglegessé.

5 Az ítéletet a Nagykamara 2014. október 3-án hozta, az ítélet végleges.

tartózkodott Hollandiában. Miután több sikertelen kísérletet tett arra, hogy Hollandiában tartózkodását rendezze, tudatában volt – már jóval azelőtt tisztában volt, hogy ott családot alapított volna – helyzete bizonytalanságának.

A Bíróság azonban azt is kiemelte, hogy a kérelmező valamennyi családtagja holland állampolgár, akiknek joguk van arra, hogy az egymással való családi élethez való jogukat Hollandiában gyakorolják. A Bíróság kiemelte: a kérelmező helyzete nem hasonlítható össze más bevándorlókéval annyiban, hogy holland állampolgárnak született, állampolgárságát akaratan kívül, Suriname függetlenné válásakor a Holland Királyság és a Suriname Köztársaság által 1975. november 25-én megkötött, az állampolgárságról való lemondással kapcsolatos megállapodás folytán veszítette el 1975-ben.

A Bíróság rámutatott arra is, hogy bár a kérelmező nem teljesítette a Hollandia elhagyása iránti kötelezettségét, ott-tartózkodását a hatóságok 16 éven keresztül eltűrték, holott ez alatt az idő alatt lehetőségük lett volna arra, hogy kiutasítsák, hiszen a lakcímét, mely az utolsó 15 évben nem változott, mindvégig ismerték, az eltelt hosszú idő pedig elegendő volt ahhoz, hogy a kérelmező szoros családi, szociális és kulturális kötelekeket alakítson ki Hollandiában. A Bíróság azt is kiemelte, hogy a kérelmező büntetlen előéletű, és Suriname-ben való letelepedése nehézségekkel járna a családra nézve.

A Bíróság azt is vizsgálta, hogy a kérelmező gyermekeinek legfőbb érdekét kellő mértékben figyelembe vették-e akkor, amikor nem engedélyezték a kérelmező Hollandiában való letelepedését. Ennek kapcsán megállapította, hogy a hazai döntéshozó szervek nem fordítottak kellő figyelmet arra, hogy a kérelmező tartózkodási engedélyének megtagadása a gyermekekre nézve milyen hatással járna, valamint nem vették figyelembe, illetve nem értékelték a bizonyítékokat a kérelmező Hollandiában való tartózkodásának megtagadásának gyakorlati haszna, megvalósíthatósága és arányossága szempontjából.

Mindezen tényeket összességükben értékelve a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a kérelmező estében a kivételes körülmények valóban fennálltak. Ezzel összhangban a kérelmezőnek és családjának a családi élet Hollandiában való fenntartására irányuló személyes érdeke és a bevándorlás állami ellenőrzésére irányuló közérdek közötti igazságos egyensúlyt nem teremtették meg. Következésképpen az Egyezmény 8. cikkét megsértették.

A Bíróság a kérelmező javára 1.714,-Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

## **2. Ana Jelić Horvátország elleni ügye (57856/11. sz. ügy)<sup>6</sup>**

A kérelmező Eszéken élő, szerb származású horvát állampolgár. A kérelmező beadványai szerint 1991. november 15-én este öt, terepszínű egyenruhát és simaszkot viselő fegyveres férfi hatolt be eszéki otthonukba, és elvitték a férjét; holttestét közel három hónappal később találták meg Eszéken, a Kulpa folyó partján. Egy boncolás kimutatta, hogy agyonlőtték, és ismeretlen tettes vagy tettesek ellen feljelentést tettek emberölés gyanújával.

Egyetlen ezt követő nyomozati intézkedés sem hozott semmilyen kézzelfogható eredményt 1999 szeptemberéig, amikor a rendőrség kihallgatott egy embert, aki adatokat gyűjtött 83 szerb származású polgári személy letartóztatásáról és megöléséről és további 500 szerb származású polgári személy eltűnéséről az eszéki körzetben. Jelezte, hogy az eszéki megyei rendőrség parancsnoka benne volt ezekben a letartóztatásokban és gyilkosságokban.

2002 decemberében egy vizsgálóbíró kihallgatott egy másik tanút, aki azt mondta, hogy abban az időben tagja volt a tartalékos rendőri állománynak, és megnevezett több személyt, akik állítólag benne voltak 1991-ben az eszéki körzetben a szerbek, köztük a kérelmező férjének meggyilkolásában. A rendőrség és a nyomozóhatóság 2003 márciusában és májusában kihallgatott két védett tanút, akik közül az egyik a horvát hadsereg tagjaként 1991-ben az eszéki megyei rendőrség tartalékos egységéhez volt beosztva. Ezek a tanúk részletesen leírták, hogyan hajtották végre a szerb polgári személyek letartóztatását és megölését, és megadták számos olyan személy nevét, akik állítólag

---

<sup>6</sup> Az ítélet 2014. október 13-án vált véglegessé.

közvetlenül részt vettek ebben, köztük annak a személynek a nevét is, aki állítólag lelőtte a kérelmező férjét.

Az eszéki rendőr-kapitányság 1999-ig hivatalban lévő egykori parancsnok és annak helyettese, valamint a horvát hadsereg egyik tagja ellen 2011 júniusában büntetőeljárás indult. A három közül az első férfi az eljárás folyamatban léte alatt meghalt. Végül az eszéki rendőrség parancsnok-helyettesét találta bűnösnek az elsőfokú bíróság 2013 decemberében a polgári lakosság sérelmére elkövetett háborús bűntettekben, amiért megengedte a gyilkosságokat és elmulasztotta megtenni az azok megakadályozásához szükséges intézkedéseket, és nyolc év szabadságvesztést szabtak ki rá. A harmadik férfit felmentették.

Időközben a kérelmező kártérítési pert indított a férje halála miatt, keresetét azonban elutasították. Az ezt követő alkotmányjogi panaszát ugyancsak elutasították.

A kérelmező – az Egyezmény 2. cikkére hivatkozással – azt sérelmezte, hogy a horvát rendőrség letartóztatta és megölte a férjét, és hogy az ezt követő hivatalos vizsgálat nem volt megfelelő.

Kiemelve, hogy a kérelmező férje 1991 novembere és 1992 februárja között, tehát azelőtt halt meg, hogy az Egyezmény 1997. november 5-én Horvátország tekintetében hatályba lépett volna, a Bíróság megállapította, hogy a gyilkossággal kapcsolatos panasz – az Egyezmény 2. cikke szerinti anyagi jogi panasz – nem tartozik az Egyezmény időbeli hatálya alá, a panasznak ez a része ezért elfogadhatatlan. Ugyanakkor a Bíróság a nyomozással kapcsolatos panaszt elfogadhatónak nyilvánította, úgy ítélve, hogy annak egy jelentős része, akárcsak a büntetőeljárás az Egyezménynek Horvátország tekintetében történő hatálybalépését követően folyt le.

A Bíróság elfogadta, hogy az ügy összetett, és vannak arra utaló jelek, hogy a kérelmező férjének meggyilkolása összefüggésbe hozható a szerb polgári személyeket célzó gyilkosságokkal, amelyeket a horvát rendőrség és hadsereg hajtott végre az eszéki térségben 1991-ben és 1992-ben. Észlelte azt is, hogy a hatóságok nehéz helyzetben szembesültek a háború alatt és a háborút követő újjáépítés során, különösen a nagyszámú háborús bűntett átfogó megbüntetéséből, valamint abból a tényből adódóan, hogy egy újonnan függetlenné vált ország hatóságaiként időre volt szükségük, hogy megszervezzék magukat. A Bíróság elismerte továbbá, hogy bizonyos átfogó intézkedésekre sor került, nevezetesen az államügyészség részéről, amely arra utasította a megyei államügyészséget 2005-ben, illetve 2008-ban, hogy összpontosítsák erőfeszítéseiket az ilyen bűncselekmények elkövetőinek azonosítására, valamint hogy támogassák minden háborús bűntett pártatlan kivizsgálását, függetlenül az érintettek etnikai hovatartozására. Továbbá Horvátországban 2012 végéig 3436 háborús bűnös tekintetében indult nyomozás, amely 557 elítélésre vezetett.

A Bíróság azt is elfogadta, hogy a helyzetet tovább nehezítette az a tény, hogy a kérelmező férje ellen elkövetett bűncselekmény gyanúsítottai ugyanazok a személyek voltak, akiket – az eszéki rendőrség 1999-ig szolgálatban lévő magas rangú tisztjeiként – azzal a feladattal bíztak meg, hogy a polgárokat megvédjék az ilyen bűncselekményektől, és lefolytassák az előzetes vizsgálatot. Azonban míg ez a helyzet minden bizonnyal hatással volt a kezdeti vizsgálatokra, nem igazolhatja a nyomozás hiányosságait 1999 után.

Tekintettel a koronatanúk vallomásaira, a hatóságok legkésőbb 2003 óta ismertek néhány olyan adatot, amelyek elvezethettek volna a közvetlen elkövetőnek és annak a személynek az azonosításához, aki elrendelte a kérelmező férjének megölését. Ők tehát kötelesek lettek volna további nyomozati intézkedéseket tenni. Ugyanakkor, bár a három tanú megnevezte azt, aki állítólag a kérelmező férjét lelőtte, egy ballisztikai vizsgálaton túl semmilyen további lépést nem tettek, hogy az információt ellenőrizzék. Összességében a vizsgálatot megmagyarázhatatlan késések és a hosszú, indokolatlan tétlenségi időszakok terhelik, ami kedvezőtlen hatással kellett legyen az igazság megállapításának esélyére.

Végül az elsőfokú bíróság elítélt egy személyt – az eszéki rendőrség parancsnok-helyettesét – a polgári lakosság sérelmére elkövetett háborús bűntettek miatt. A háborús bűncselekményekkel összefüggésben azonban a magas rangú tisztnek parancsnoki felelősségét meg kell különböztetni a beosztottai felelősségétől. A felettes megbüntetésére a beosztottai által elkövetett háborús bűntettek megelőzéséhez vagy megbüntetéséhez szükséges és ésszerű intézkedések elmulasztásáért nem

mentesítheti a beosztottaikat a saját büntetőjogi felelősség alól.

Összegezve, a horvát Kormányzat által említett nehézségek önmagukban nem igazolhatják azt a módot, ahogyan a nyomozás zajlott, különösen azt a tényt, hogy a közvetlen elkövetők azonosításával kapcsolatos, a hatóságok tudomására hozott kulcsfontosságú nyomot nem követték alaposan. Ennek megfelelően az Egyezmény 2. cikkét megsértették a hatóságoknak kérelmező férje halálának hatékony kivizsgálásra vonatkozó eljárási kötelezettsége tekintetében.

A Bíróság a kérelmező javára 20.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

### **3. Abdullah Öcalan Törökország elleni ügye (4069/03, 197/04, 6201/06. és 10464/07 sz. ügyek)<sup>7</sup>**

A kérelmezőt 1999-ben rendőrségi őrizetbe, majd előzetes letartóztatásba helyezték az İmralı szigeten lévő börtönben. Miután a PKK, egy illegális szervezet alapítójaként azonosították a török bíróságok, bűnösnek találták Törökország egy részének kiválására irányuló cselekmények kivitelezésében és e célból egy fegyveres terrorcsoport vezetésében, akik több ezer ember halálát eredményező támadásokért voltak felelősek. Az akkor hatályos Btk. szerint a kérelmezőt 1999 júniusában halálra ítélték; 2002-ben, miután Törökország eltörölte a békeidőben kiszabható halálbüntetést, büntetését "súlyosbított" életfogytiglani szabadságvesztésre változtatták át, a feltételes szabadlábra helyezés lehetősége nélkül. Az új Btk. szerint a terrorcselekmény miatt kiszabott halálbüntetésről átváltoztatott életfogytiglani szabadságvesztést az elítélt haláláig ki kell tölteni.

A kérelmezőt 11 éven keresztül, 2009. november 17-éig magánzárkában tartották fogva İmralı szigeten lévő börtönben, majd öt másik fogvatartottat szállítottak oda. Ez idő alatt ugyanabban a hozzávetőlegesen 13 m<sup>2</sup> alapterületű zárkában maradt. Nem engedték, hogy televíziót nézzen, és a börtönön belüli kapcsolatai a börtön személyzetére korlátozódott, akik kötelesek voltak beszélgetéseiket szigorúan a munkájukhoz feltétlenül szükséges mértékre korlátozni. Ezen kívül voltak könyvei és egyaránt rádiója, amely csak állami adásokat közvetített, a napi- és hetilapokhoz való hozzáférése korlátozott volt.

Egy, a Kínzást és az Embertelen vagy Megalázó Bánásmódot vagy Büntetést Megelőzni Hivatott Európai Bizottság (továbbiakban: CPT) által kezdeményezett eljárást követően, 2009. november 17. óta új épületeket emeltek a börtönegyüttesen belül, és a kérelmező most egy megközelítőleg 10 m<sup>2</sup> alapterületű zárkát foglal el. A fogvatartottak most folytathatnak zárkán kívüli tevékenységeket, és a kérelmezőnek 2012 januárja óta van egy televíziója. Egy 2010. januári CPT látogatás óta a kérelmező inkább három mint egy órát eltölthet a fogolytársaival beszélgetve, és minden héten különböző csoportos tevékenységekben vehet részt.

Ami látogatásokat illeti, az orvosok, akik a börtönbe mennek, hogy megvizsgálják a kérelmezőt, sohasem ugyanazok, és ez a CPT szerint megakadályozza őket abban, hogy betegükkel bármiféle hasznos kapcsolatot építsenek ki. Ezenkívül, az időjárási viszonyok miatt, amelyek megakadályozzák, hogy a hajók rendszeres közlekedést biztosítsanak a sziget és a szárazföld között, családtagjainak és ügyvédeknek látogatási kérelmeit rendszeresen visszautasítják – noha a látogatások 2007 és 2010 között gyakoribbá váltak, az elutasított kérelmek aránya jelentősen nőtt 2011 és 2012 között. A családtagok látogatásai kéthetente egy órára korlátozottak. Az elsőfokú rokonok látogatását kivéve azokra egy elválasztóhálóval ellátott látogatószobában került sor 2010-ig, amikor a kérelmező első ízben kerülhetett közvetlen kapcsolatba a fivérével. Az ügyvédekkel folytatott megbeszéléseire legtöbbször egy tiszt jelenlétében került sor, és azokat rögzítették. A hatóságok számos alkalommal úgy ítélték, hogy a kérelmező arra használta fel ezeket a látogatásokat, hogy utasításokat adjon át a PKK számára, és fegyelmi intézkedéseket alkalmaztak vele szemben – köztük 20 napos magánzárkát 2005-ben és 2006-ban.

A kérelmező – az Egyezmény 3. cikkére hivatkozással – sérelmezte a társadalmi elszigeteltségét az İmralı szigetén lévő börtönben és a feltételes szabadlábra helyezés lehetősége nélküli életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását, továbbá – az Egyezmény 8. cikkére hivatkozással – telefonos

<sup>7</sup> Az ítélet 2014. október 13-án vált véglegessé.

kapcsolattartásának, beszélgetéseinek, valamint rokonai és ügyvédei látogatásának korlátozását, végül – az Egyezmény 7. cikkére hivatkozással – azt is állította, hogy az elítélését követően elfogadott új jogi szabályozásra tekintettel büntetését egy olyanra változtatták át, amely a gyakorlatban szigorúbb.

Az Egyezmény 3. cikkének állítólagos sérelmét vizsgálva a Bíróság elismerte, hogy az a kérelmező fogvatartása a török hatóságoknak "rendkívüli nehézségeket" jelent: egy széles körű szeparatista mozgalom vezetőjeként a török lakosság jelentős része úgy tekintett rá, mint az ország legveszélyesebb terroristájára. Hasonlóképpen, a Kormányzat jogosan tarthat attól, hogy az ellenfelei megpróbálhatják megölni, vagy hogy követői esetleg megpróbálják segíteni a szökését. Végül, a kérelmező továbbra is nagyon tevékenyen hozzájárult a PKK-val kapcsolatos törökországi politikai vitának. A szervezet továbbra is fő képviselőjeként jelöli meg őt, és az ügyvédei által közvetített utasításai, különböző – köztük a legszélsőségesebb – reakciókat váltották ki a lakosság körében. A Bíróság ezért megértette, hogy a hatóságok úgy ítélték szükség van rendkívüli biztonsági intézkedésekre az ő fogvatartása érdekében.

Ami az a kérelmező elszigeteltségének jellegét illeti, a Bíróság úgy találta, hogy kevés információhoz férhetett hozzá. Különösen, a televízió hiánya a zárkájában (egészen a közelmúltig) hosszú távon hozzájárult a viszonylagos társadalmi elszigeteltséghez. Hasonlóképpen, még ha a 2010. januári CPT látogatásokat követően a büntetésvégrehajtási hatóságok javították a kérelmező és egyéb fogvatartottak közötti érintkezést, nem fogadhatott látogatók a családjából olyan gyakran, amilyen gyakran csak szeretne volna, figyelembe véve a időjárási körülményeket. Végül, az a kérelmező számára nem engedélyeztek a bizalmas találkozásokat az ügyvédekkel. Ugyanakkor a Bíróság emlékeztetett, hogy a hatóságok jogosultak voltak "törvényes korlátozásokat" alkalmazni a terrorcselekményekért elítéltekkel szemben amennyiben azok feltétlenül szükségesek a társadalom erőszakkal szembeni védelme érdekében. Ennek megfelelően a 2009. november 17-e előtti időszakban a kérelmező társadalmi elszigeteltsége nem volt teljes, hanem részleges és viszonylagos. Azt sem volt megállapítható, hogy ezt követően súlyos társadalmi elszigeteltségben tartották volna.

Ami a kérelmező társadalmi elszigeteltségben tartásának időtartamát illeti, a Bíróság rámutatott arra, hogy ez letartóztatása napjával kezdődött, vagyis körülbelül 13 évig tartott. Ennek az időtartamnak a hossza alapos vizsgálatot igényel annak igazolhatóságát, a meghozott intézkedés szükségességét, más lehetséges korlátozásokhoz viszonyított arányosságát, a kérelmezőt az önkényességtől védő biztosítékok, és azon hatósági lépéseket illetően, amelyeket annak biztosítása érdekében tettek, hogy fizikai és pszichés állapota lehetővé tegye elszigeteltségben tartását. Ezzel kapcsolatban a Bíróság észlelte, hogy 2007-ben a CPT aggodalmát fejezte ki a viszonylagos társadalmi elszigeteltség kiterjesztésének káros hatásait illetően. 2008 márciusában, miután megállapította, hogy nem történt valódi előrelépés ebben a kérdésben, a CPT nyilvános közlemény iránti eljárást kezdeményezett. Kétségtelen, hogy a Kormányzat ekkor pozitívan reagált, és 2009. november 17-étől a kérelmezővel szemben alkalmazott rendszer fokozatosan eltávolodott a társadalmi elszigeteltségtől. Ugyanakkor a CPT továbbra is aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy a kérelmező zárkájában sokáig – 2012 januárjáig – nem volt televízió, és hogy ügyvédekkel való beszélgetéseit gyakran megszakították. Az "időtényező", azon eszközöktől való hosszútávú megfosztással együttesen, amelyekkel elkerülhető lett volna egy ilyen helyzet, valószínűleg kiváltotta a kérelmező elméjében a társadalmi elszigeteltség indokolt érzését. Továbbá, bár a fogvatartás helyeként egy elszigetelt sziget kiválasztása a Kormányzat hatáskörébe tartozott, a hatóságok ennek ellenére kötelesek lettek volna a kérdése börtönt ellátni megfelelő szállítóeszközökkel, hogy biztosítsák látogatások zökkenőmentes megszervezését.

A fentiekre, különösen a kérelmező társadalmi elszigeteltségét feloldó kommunikációs eszközök – mint például egy televízió – hiányára, az információhoz való hozzáférést érintő túlzott korlátozásokra, látogatóinak a börtönbe való eljutással kapcsolatos jelentős nehézségeire, a tengeri közlekedés időjárási szempontból nem megfelelő eszközeire tekintettel a Bíróság úgy találta, hogy a kérelmező fogvatartásának körülményei 2009. november 17-éig elérték a súlyosságnak azt a küszöbértékét, amely megalapozza az embertelen bánásmódot, és amely sérti az Egyezmény 3. cikkét.

Ami 2009. november 17-étől követő időszakot illeti, a Bíróság úgy találta, hogy tekintettel különösen más fogvatartottak Ímrali szigetére szállítására, a fogolytársakkal való érintkezést és közös tevékenységet érintő jelentős javulásra, a látogatások gyakoriságának növekedésére és olyan eszközök biztosítására, amelyek enyhítették a viszonylagos társadalmi elszigeteltség hatásait (telefonálás 2010

óta, televízió a zárkában 2012-től), a kérelmező fogvatartásának körülményei 2009. november 17-étől nem érték el a súlyosságnak azt a küszöbértékét, amely megalapozza az embertelen bánásmódot, így az Egyezmény 3. cikkét nem sértették meg.

A szabadságvesztés tartama kapcsán Bíróság emlékeztetett, hogy az Egyezmény 3. cikke egy felnőttkorú elkövetőre életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását önmagában nem tiltja, és nem is összeegyeztethetetlen azzal. Hasonlóképpen, noha egy „nem csökkenthető” életfogytig tartó szabadságvesztés e cikk alapján felvethet kérdéseket, egy életfogytig tartó szabadságvesztés nem válik „nem csökkenthető”-vé pusztán azon tény miatt, hogy a gyakorlatban végig le kell tölteni. Annak megállapítása érdekében, hogy egy életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélet adott esetben „nem csökkenthető”-nek lehet-e tekinteni, arról kell megbizonyosodni, hogy vajon az elítéltnak van-e bármiféle esélye a szabadlábra helyezésre. A 3. cikk követelményeit ezért kielégíti az, ha a nemzeti jog megengedi az életfogytig tartó szabadságvesztés felülvizsgálatának lehetőségét azzal az eséllyel, hogy azt átváltoztassák, elengedjék, megszüntessék, vagy az elkövetőt feltételesen szabadlábra helyezték. Más szóval, az életfogytig tartó szabadságvesztést „csökkenthető”-nek kell tekinteni, ha mind a szabadlábra helyezés, mind a felülvizsgálat lehetősége adott.

A jelen esetben, a kérelmezőt eredetileg halálra ítélték különösen súlyos bűncselekmények miatt. Miután Törökország eltörölte a békeidőben kiszabható halálbüntetést, büntetését "súlyosbított" életfogytiglani szabadságvesztésre változtatták át. Az új Btk. szerint ez a büntetés azt jelenti, hogy az elítélt személynek élete hátralevő részében börtönben kell maradnia, tekintet nélkül a személyes veszélyesség vagy a feltételes szabadlábra helyezés bármiféle lehetőségének megfontolására, még a büntetés egy részének kitöltését követően is. A török jogszabályok világosan kizárták a kérelmező ügyét a feltételes szabadlábra helyezés hatálya alól, és a rá kiszabott büntetés egyike volt a korlátozásra vonatkozó különleges rendelkezések által szabályozott kivételeknek. Ezért, állambiztonság elleni bűncselekmény miatt „súlyosbított” életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt elítélti jogállására figyelemmel büntetésének egész időtartama alatt egyértelműen tilos volt számára, hogy szabadlábra helyezését kérelmezze.

Emellett, bár igaz, hogy a török jog szerint a köztársasági elnök joga volt elrendelni egy öreg vagy beteg életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt személy szabadlábra helyezését, ez a szabadlábra helyezés méltányossági alapon történt, ami különbözik a „szabadlábra helyezés kilátásba helyezésének” fogalmától. Hasonlóképpen, bár a török törvényhozás rendszeresen törvényeket hozott az általános vagy részleges amnesztiáról, a Bíróságnak nem igazolták, hogy egy ilyen kormányzati terv volt előkészületben a kérelmező javára, vagy hogy neki ilyen módon ajánlották volna fel a szabadlábra helyezés lehetőségét. A Bíróságnak úgy kellett figyelembe vennie a török jogszabályokat, ahogyan azokat a gyakorlatban alkalmazták a "súlyosbított" életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt személyekre. Ezt a jogi szabályozást ténylegesen egy olyan mechanizmus hiánya jellemzi, amely – egy bizonyos minimális időtartam eltelte után – lehetővé tenné, hogy a felülvizsgálják a kérelmező által elkövetett bűncselekmények miatt kiszabott életfogytig tartó szabadságvesztést annak érdekében, hogy igazolják, vajon még mindig törvényes indokok támasztják-e alá a további fogvatartást. A rá kiszabott büntetés ezért nem írható le „csökkenthető”-ként, így az Egyezmény 3. cikkét ez okból is megsértették.

Az Egyezmény 8. cikkének állítólagos megsértése kapcsán a Bíróság emlékeztetett, hogy a büntetésvégrehajtási hatóságoknak segíteniük kell a fogvatartottakat közeli családtagjaikkal való kapcsolatuk fenntartásában. A jelen ügyben, tekintettel a fokozott biztonságú fegyintézetben letöltendő életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésre, és a vele szemben alkalmazott különleges rendszerre, a kérelmező családtagjai látogatásának számát illetően korlátozásokat szenvedett el. Ezen kívül, kivéve az első fokú rokonok látogatását, a családi látogatásokra 2010-ig egy hálóval kettéosztott szobában került sor.

Ezeket a biztonsági intézkedéseket azonban a veszélyesnek ítélt fogvatartottakra alkalmazandó rendszerre irányadó jogszabályok rendelkezéseivel összhangban rendelték el, ezért azok összhangban voltak a törvénnyel. Ezek az intézkedések törvényes célokat követtek, nevezetesen a közbiztonság védelmét, valamint a zavargások és a bűnözés megelőzését. Sőt, miként számos Résztes Államban, a

fokozott biztonságú fegyintézetben tartott elítéltekre vonatkozó, a családtagokkal való kapcsolattartást szabályozó török jogszabályok szerinti rendszer minimalizálni törekedett annak veszélyét, hogy fenntartják kapcsolatukat az eredeti, bűnözői környezetükkel. A jelen esetben a Kormányzat azon félelme, hogy a kérelmező a külvilággal való érintkezést felhasználhatja arra, hogy kapcsolatot teremtsen a PKK tagjaival, indokolt volt. A Bíróság ezért nem kételkedhetett abban, hogy szükséges volt a kérelmezőre különleges fogvatartási szabályokat alkalmazni.

Ami a kérelmező családjával való érintkezéshez fűződő egyéni érdeke és külvilággal való kapcsolatainak korlátozásához fűződő közérdek közti egyensúly súlyozását illeti, a Bíróság kiemelte, hogy a büntetésvégrehajtási hatóságok igyekeztek segíteni a kérelmezőt a családjával való kapcsolat fenntartásában. Hetente egyszer látogatást engedélyeztek a látogatók számának korlátozása nélkül, és – 2010 óta – többé nem a hálóval elválasztott szobában került azokra sor. Végül, jogosult volt hetente tíz percig telefonálni. Következésképpen, a kérelmező magán és családi életének tiszteletben tartásához fűződő jogának korlátozása nem lépte túl azt a szintet, amely egy demokratikus társadalomban szükséges a közbiztonság védelme, valamint a zavargások és a bűnözés megelőzése érdekében. A Bíróság ezzel összhangban úgy találta, hogy az Egyezmény 8. cikkét nem sértették meg.

Az Egyezmény 7. cikkének állítólagos megsértése kapcsán a kérelmező először is azzal érvelt, hogy a halálos ítélet abban az időben, amikor ez a büntetés még hatályban volt, a gyakorlatban legfeljebb 36 évig tartó szabadságvesztéssel volt egyenértékű. A kérelmező szerint, tekintettel az 1984-ben hatályba lépett moratóriumra, a halálos ítéletek nem hajtották végre, aminek következtében a halálra ítélt személyeket ténylegesen szabadságvesztésre ítélték, és 36 év után szabadlábra helyezhetők voltak. Következésképpen azt állította, hogy az eredeti büntetés átváltoztatása tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre a halálbüntetés eltörlése után a gyakorlatban egyenértékű volt egy szigorúbb büntetés visszaható hatályú, az Egyezmény 7. cikkében foglalt követelményeket sértő kiszabásával. Ezzel szemben a Bíróság megállapította, hogy mivel az a kérelmezőt a török Btk. szerinti legsúlyosabb bűncselekmények miatt ítélték el, és tekintettel az általános vitára, amely Törökországban folyt abban a kérdésben, hogy vajon ki kell-e őt végezni mielőtt a halálbüntetést eltörlik, a halálos ítélet végrehajtásának kockázata az ő esetében valós volt. Valójában a kivégzés veszélye mindaddig fennállt, amíg büntetését át nem változtatták. Továbbá, a halálbüntetés eltörlése előtt hatályos török jogszabályok szerint a halálra ítélt személyek csak akkor részesülhettek 36 év után a feltételes szabadlábra helyezés kedvezményében, ha a büntetés végrehajtását a Parlament alakszerűen elutasította. A jelen ügyben azonban a kérelmezővel szemben hozott halálos ítélet sohasem volt tárgya a Parlament alakszerű elutasító határozatának. Ebből következik, hogy a Bíróság nem osztotta a kérelmező azon érvét, hogy az elítélése időpontjában a halálos ítélet, amelyet kapott, a gyakorlatban egyenértékű lett 36 évnyi szabadságvesztéssel.

Másodszor, a kérelmező azt állította, hogy a halálos ítéletet előbb egy „közönséges” – a feltételes szabadlábra helyezés lehetőségét magában foglaló – életfogytig tartó szabadságvesztésre változtatták át, de ez később egy ilyen lehetőség nélküli, "súlyosbított" életfogytig tartó szabadságvesztéssé vált, és ez – beadványai szerint – ugyancsak egyenértékű volt a szigorúbb büntetőjogszabály visszaható hatályú alkalmazásával.

A Bíróság tehát igyekezett megbizonyosodni arról, hogy vajon egy adott időpontban, a török jogszabályoknak a halálbüntetés eltörléséhez vezető egymást követő reformjai ténylegesen megnyitották-e az utat az életfogytig tartó szabadságvesztésüket töltő személyek bizonyos időtartamú fogvatartást követő szabadlábra helyezésének lehetőségéhez.

Ebben az összefüggésben, a 2002-es törvény, amely első alkalommal törölte el a halálbüntetést, és életfogytig tartó szabadságvesztéssel helyettesített, egyértelműen jelezte, hogy az így átváltoztatott büntetést az elítélt élete végéig alkalmazni kell, a feltételes szabadlábra helyezés lehetősége nélkül. Az ezt követő jogszabályok pusztán jóváhagyták ezt az elvet, ami azzal a következménnyel jár, hogy akkor, amikor a halálbüntetést eltörlték, nem volt olyan jogszabályi rendelkezés, amely a kérelmező számára biztosította volna a feltételes szabadlábra helyezést bizonyos fogvatartási idő elteltével. Ennek megfelelően a Bíróság úgy találta, hogy nem sértették meg az Egyezmény 7. cikkét.

A Bíróság a kérelmező javára 25.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

## A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

### Büntető ügyszak

#### **Bpkf.III.1.539/2014/2.**

Az törvényesen járt el, amikor megállapította, hogy az előzetes letartóztatást megalapozó okok változatlanul fennállnak, azokban változás nem történt, továbbra is reális a szökés vagy az elrejtőzés, illetőleg az előkészített vagy újabb bűncselekmény elkövetésének veszélye, így helyes indok alapján rendelkezett az előzetes letartóztatás további fenntartásáról.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága eseti döntésében kifejtettek értelmében az előzetes letartóztatásról szóló döntés során a bíróságnak az olyan tény is meg kell vizsgálni, amely a közérdek fennállta mellett vagy ellen szól, illetőleg az ártatlanság vélelméhez való jogot erősíti vagy azzal szemben áll. Amennyiben a közérdek valódi követelményének speciális jelei fennállnak – mint jelen esetben a nem jogerősen kiszabott kiemelkedő tartamú szabadságvesztés esetleges végrehajthatóságának biztosítása, valamint a vádlott társadalomra való veszélyességének magas foka – ez nagyobb súllyal esik latba, mint az egyezmény 5. cikkében lefektetett, az egyéni szabadság tiszteletben tartását előíró szabály [Labita v. Italy (G.C.) no. 26772/1995.].

A vádlott esetében az vizsgálendő, hogy az előzetes letartóztatás indokoltsága tényszerű alapon áll-e, amely ésszerűen alátámasztott-e, az abból vont következtetés okszerű-e, s ekként a kényszerintézkedés alkalmazása célszerű-e [EBH 2009.2025.].

A nem jogerősen kiszabott szabadságvesztés 12 évi tartama a vádlott személyére nyilvánvalóan hatással van. Az előzetes letartóztatásnak a nem jogerős elsőfokú ítélet meghozatalát követő, a Be. 327. §-ának (2) bekezdésére, azaz a kiszabott szabadságvesztés tartamára figyelemmel történő elrendelése vagy fenntartása az eljárási érdekeken túl a végrehajthatóságot is biztosító rendeltetéssel bír [Be. 596. § (1) bekezdés 1. mondat és (3) bekezdés]. A szökés, elrejtőzés veszélyét a 12 éves tartam pedig a jelen ügyben feltétlenül megalapozza.

Figyelemmel arra, hogy a vádlott büntetett előéletű, a korábbi ítélettel kiszabott szabadságvesztés végrehajthatósága – arra való tekintettel, hogy a hatóság nem találta – elévült, valamint arra, hogy a jelen büntetőeljárás tárgyát képező cselekményeket több sértett sérelmére, szervezeten, sorozatjelleggel, társas elkövetésben követte el, az ítéletábra helyesen állapította meg, hogy a vád szerinti cselekményekre, azok indítékára és elkövetési módjára, valamint fokozott társadalomra való veszélyességére figyelemmel alapos okkal lehet tartani annak a veszélyétől, miszerint az I. rendű vádlott esetleges szabaddá helyezése esetén a megkísérelt bűncselekményeket véghezvinné, vagy szabadságvesztéssel büntetendő újabb bűncselekményt követne el [Be. 129. § (2) bekezdés d) pontja].

Mіндеzekre tekintettel a Kúria megállapította – a szükségesség és arányosság elvét is szem előtt tartva –, hogy az előzetes letartóztatás alapjául szolgáló okok továbbra is fennállnak és úgy találta, hogy egy esetleges enyhébb kényszerintézkedés elrendelésével nem érhetőek el az előzetes letartóztatás elrendelésével elérni kívánt célok.

### Gazdasági ügyszak

*Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.*

### Munkaügyi ügyszak

*Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.*

### Polgári ügyszak

#### **Pfv.II.20.031/2014/15.**

*I. A szülői felügyelet megszüntetése a szülővel szemben olyan, végső eszköz, amelyet a bíróság akkor alkalmazhat, ha a gyermeket veszélyeztető magatartás enyhébb szankciói nem elégségesek.*



*II. Ha az egyik házastárs a lakásból a másik tetteges, fenyegető magatartása előli "kitérésként" költözik el, ez nem tekinthető önkéntesnek, ezért többlehasználati díj iránti igényt érvényesíthet visszatérési szándék hiányában, megoldott lakáshelyzet mellett lakáshasználati jog ellenértéke azonban nem illeti meg.*

Az, hogy a gyermekétől különélő szülő a láthatások során milyen programokat szervez gyermeke számára, a kapcsolattartást gyakorló szülő felelőssége. Ennek korlátozására csak akkor kerülhet sor, ha bizonyítást nyer, miszerint az adott program a gyermek érdekét, fejlődését sértő, veszélyeztető esemény. A 2011. évi CCVI. törvény melléklete az Országgyűlés által elismert, bevett magyarországi egyházakat, vallásfelekezeteket és vallási közösségeket sorolja fel. Ezek között szerepel a X. Felekezet is. A felekezet rendezvényein való részvétel ezért nem tekinthető a „gyermeket veszélyeztető eseménynek”.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának a 29.617/07. számú kérelem alapján hozott határozata szerint az Emberi Jogokról és alapvető szabadságról szóló Egyezmény 8. és 9. cikke értelmében a családi élet tiszteletben tartásához, illetve a vallási szabadsághoz való jog a szülők világnézeti és vallási meggyőződésével összhangban álló oktatáshoz és tanításhoz való joggal együtt azt a jogot is biztosítja a szülők számára, hogy gyermekük felnevelése során gyermekeikkel megismertessék és számukra közvetítsék saját vallási meggyőződésüket. Hasonló tartalmú ítéletet hozott már korábban a Legfelsőbb Bíróság is (BH 2001/10/479.). A világnézet különbözősége egyik szülő javára vagy terhére sem értékelhető (BH 1998/3/132-II.).

#### **Pfv.IV.20.882/2014/4.**

*A "neonáci" kifejezés használata egy politikai párt tekintetében, történeti-politikai vita keretei között nem lépi túl a véleményalkotás alkotmányosan megengedett kereteit. Történeti-tudományos vita eldöntése, véleményezése nem a bíróság feladata.*

A Ptk. 75. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A 78. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogok védelme a jóhírnév védelmére is kiterjed. A (2) bekezdés értelmében a jóhírnév sérelmét jelenti, ha valaki másról azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel vagy való tény hamis színben tüntet fel.

Az állandó bírói gyakorlat az általános személyiségi jogi perekben is alkalmazza a Legfelsőbb Bíróság által eredetileg a sajtó-helyreigazítási eljárásokra nézve kidolgozott kollégiumi állásfoglalásokban rögzített vizsgálati szempontokat. Ennek megfelelően a PK 12. sz. állásfoglalás II. pontja értelmében a vitatott közleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket nem formális megjelenésük, hanem valós tartalmuk szerint kell megítélniük. A közléseket összefüggésükben kell értékelni és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot jogsértés megállapítására. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, gazdasági, politikai, tudományos vagy művészeti vita önmagában ugyancsak nem lehet jogsértés megállapításának alapja.

Az Alaptörvény X. cikkének (1) bekezdése értelmében Magyarország biztosítja tudományos kutatás és művészeti alkotás szabadságát, továbbá – a lehető legmagasabb szintű tudás megszerzése érdekében – a tanulás, valamint törvényben meghatározott keretek közötti tanítás szabadságát. A (2) bekezdés értelmében tudományos igazság kérdésében az állam nem jogosult dönteni, tudományos kutatások értékelésére kizárólag a tudomány művelői jogosultak.

Az Alkotmánybíróság számos esetben foglalkozott a szabad véleménynyilvánításhoz való jog tartalmával, terjedelmével, jogi védelmével és korlátaival egyaránt [30/1992. (V. 26.) AB határozat, 36/1994. (VI. 24.) AB határozat, 165/2011. AB határozat, illetve 7/2014. (III. 7.) AB határozat]. Ezen határozatok közös eleme, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt, annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi. Az Alaptörvény a szabad kommunikációt biztosítja és nem annak tartalmára vonatkozik a szabad véleménynyilvánítás alapjoga. Ebben a processzusban helye van minden véleménynek, jónak és rossznak, kellemesnek és sértőnek egyaránt. Az Alkotmánybíróság több esetben elemezte az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát. Kiemelte azt az alapvetet,

hogy a közszereplést vállaló személyeknek vállalni kell azt is, hogy mind a sajtó, mind pedig a szélesebb közvélemény figyelemmel kíséri minden szavukat és cselekedetüket, így nagyobb türelmet kell tanúsítaniuk a kritikai megnyilvánulásokkal szemben. A felperes, mint politikai párt, mint közéleti szereplő a közszereplővel azonos megítélés alá esik. Az emberi méltóság, a becsület és a jóhírnév alkotmányos oltalma és a szabad véleménynyilvánításhoz való jog, a közügyek szabad vitathatóságához fűződő alkotmányos érdek egymásra tekintettel történő értékelése alapján az Alkotmánybíróság arra az álláspontra jutott, hogy a véleménynyilvánítási szabadság csak kisebb mértékben korlátozható a közhatalom gyakorlóinak védelmében. Az Alaptörvény a véleménynyilvánítási szabadság megfogalmazásánál nem tesz kifejezett különbséget tényközlés és értékítélet között. A véleménynyilvánítási szabadság alapvető célja annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy az egyén mások véleményét formálja, meggyőzzön másokat saját álláspontjáról. A véleménynyilvánítás szabadsága ezért általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, mégpedig függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is. Önmagában valamely tény közlése is véleménynek minősülhet, hiszen magának a közlésnek a körülményei is tükrözhetnek véleményt, azaz a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga nem korlátozódik csupán az értékítéletekre. Értékítéletre, az egyén személyes véleményére a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes vagy értéktelen, igaz vagy hamis, érzelmen vagy észérveken alapul. A szintén alkotmányos oltalom alatt álló emberi méltóság, becsület, jóhírnév az értékítéletben megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság külső korlátja lehet.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján kialakult bírói gyakorlat szerint az értékítéletre, az egyén személyes véleményére a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes vagy értéktelen, igaz vagy hamis, érzelmen vagy észérveken alapul. Következetes a gyakorlat abban is, hogy fokozott alkotmányos védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak.

A Kúria az összes körülmény mérlegelésével arra a következtetésre jutott, hogy a jogerős ítélet helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperesi politikai párt tevékenységének megítélése tekintetében, annak értékelése vonatkozásában a jelenben tudományos igényű vita zajlik. Az alperes ebben a körben alkotott véleménye az adott televíziós műsor tematikájához kapcsolódott, amelynek során az alperes kétséget kizáróan negatív értéktartalmat hordozó minősítést alkalmazott a felperessel szemben. A Kúria szerint azonban az alperesi véleménynyilvánítás nem lépte túl a szabad véleménynyilvánítás közszereplőre vonatkoztatott, tágan értelmezett határait. A perbeli vélemény meghökkenítő, erőteljes ugyan, de az adott összefüggésben nem minősül indokolatlan gyalázkodásnak. A minősítés egy történeti, társadalmi vita keretében hangzott el és az ilyen viták eldöntése, de még véleményezése sem tartozik a bíróságra. A kereset elutasítása a bíróság részéről nem jelent a kifejtett alperesi véleménnyel való egyetértést, mert a bíróságnak nem feladata a vita eldöntése, de még véleményezése sem.

#### **Pfv.IV.20.903/2014/9.**

*Bírósághoz intézett beadványban foglaltak akkor sérthetnek személyiségi jogot, ha a közöltek kívül esnek az adott eljárás keretein, és kifejezőmódjukban indokolatlanul sértőek, bántóak vagy megalázóak.*

A 2011 februárjában hatályos Alkotmány 61. § (1) bekezdése értelmében a Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.

Az 1993. évi XXXI. törvénnyel a magyar jogrendszer részévé tette Európai Emberi Jogi Egyezmény 6. cikk 1. bekezdése értelmében mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogai és kötelezettségei tárgyában. A 8. cikk 1. bekezdése értelmében mindenkinek joga van arra, hogy magán és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák. A 10. cikk 1. bekezdése értelmében, mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog

magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát, országhatárokon tekintet nélkül, és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhasson. A 2. bekezdés értelmében e kötelezettségekkel és felelősséggel együttjáró szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a területi sértetlenség, a közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, mások jóhírneve vagy jogai védelme, a bizalmas értesülés közlésének megakadályozása vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából.

Az eljárási bíróságok helytállóan foglaltak állást abban a kérdésben, hogy a kereset tárgyát képező kijelentések alapvetően az alperes véleményét fejezték ki. Ehhez képest vizsgálni szükséges a szabad véleménynyilvánításhoz való jog tartalma tekintetében kialakult alkotmánybírói, illetve ennek nyomán kialakult bírói gyakorlatot.

Az Alkotmánybíróság több határozatában foglalkozott a szabad véleménynyilvánításhoz való jog tartalmával, terjedelmével és jogi korlátaival egyaránt. Ebben a körben máig a legteljesebb körű indokolást a 36/1994. (VI.24.) AB számú határozat indokolása tartalmazza. Ez alapelvként rögzíti, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték és igazságtartalmára tekintet nélkül védi. Az Alkotmány, illetve az Alaptörvény a szabad kommunikációt biztosítja, és nem annak tartalmára vonatkozik a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga. Ebben a folyamatban helye van minden véleménynek, jónak és károsnak, kellemesnek és sértőnek egyaránt. A véleménynyilvánítás szabadsága általánosságban az olyan gondolatokat, információkat, elveket és nézeteket is megilleti, amelyek sértőek, meghökkentőek vagy aggodalmat keltenek. Az Alaptörvény a véleménynyilvánítási szabadság megfogalmazásánál nem tesz kifejezett különbséget tényközlés és értékítélet között. A véleménynyilvánítási szabadság alapvető célja annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy az egyén mások véleményét formálja, meggyőzzön másokat saját álláspontjáról. A véleménynyilvánítás szabadsága ezért általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, mégpedig függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is. Önmagában valamely tény közlése is véleménynek minősülhet, hiszen magának a közlésnek a körülményei is tükrözhetnek véleményt, azaz a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga nem korlátozódik csupán az értékítéletekre. Az értékítéletre, az egyén személyes véleményére, a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes vagy értéktelen, igaz vagy hamis, érzelmen vagy észérveken alapul. A szintén alkotmányos oltalom alatt álló emberi méltóság, becsület, jóhírnév azonban az értékítéletben megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság külső korlátja lehet.

A véleménynyilvánítási szabadság nem ilyen feltétlen a tényállítások tekintetében. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a véleménynyilvánítási szabadság nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó személy kifejezett tudatában van a közlés valótlanosságának, vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából adódó gondosságot elmulasztotta. Véleménynyilvánítás szabadsága csak a bírálat, jellemzés, nézet és kritika szabadságát foglalja magában, de az alkotmányos védelem nem vonatkozhat a tények meghamisítására. Ezen túlmenően a szabad véleménynyilvánítás olyan alkotmányos alapjog, amely csak felelősséggel gyakorolható, és a valótlan tények közlésének elkerülése érdekében bizonyos kötelezettségekkel jár a közvélemény alakításában hivatásszerűen részt vevő személyek esetében. A jelen esetben az alperes nem minősül ilyen személynek.

A személyiségi jogi per a jogrendszerben elfoglalt helyénél, szerepénél fogva eleve nem alkalmas bármely más eljárásra tartozó jogvita eldöntésére, de még véleményezésére sem. Egy-egy peres eljárásban keletkezett iratot vagy nyilatkozatot, azok tartalmát alapvetően az adott per keretei között az ott eljárási bíróságnak kell megítélnie. Ott kell alapvetően eldönteni azt, hogy a leírtaknak az ott eljáró bíróság milyen bizonyító erőt tulajdonít. Az eljárás irataiból, a tanúvallomásoktól akár függetlenül is egyértelműen megállapítható volt, hogy a felperes és szomszédai, illetve az utcában lakó személyek között konfliktusok sorozata keletkezett, amelyeket számos hatósági, illetve bírósági eljárás követett. Ezen eljárások megítélése az érintettek körében erőteljes érzelmeket is kiváltott.

Az alperes felperes által kifogásolt megfogalmazásai helyenként éles megfogalmazásúak ugyan, érzelmeiktől sem mentesek, ugyanakkor nem lépi túl a szabad véleménynyilvánításhoz való jognak a korábbiakban elemezett alkotmányos határait. Valóban nem hagyható figyelmen kívül az, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint a kérdéses beadványban foglaltak csak a bíróság számára váltak hozzáférhetővé, illetve az adott peres eljárás szereplői ismerhették meg azokat (a peres felek). A kifogásolt kitételek külső objektív értékelés szerint nem minősülnek kifejezőmódjukban indokolatlanul bántónak, sértőnek vagy megalázónak, továbbá nem lépnek túl az adott per korlátain, hiszen abban a perben a felperes és B. közötti személyiségi jogvita eldöntése volt a per tárgya, és ehhez kapcsolódóan a felperes személyének, mások által kritizált magatartásainak értelmezése.

### **Közigazgatási ügyszak**

*Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.*

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztovits András, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin

Munkatárs: Dr. Kiss Nikolett Zsuzsanna, Dr. Tancsik Annamária

**Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.**